
НАЦИОНАЛНО БЮРО ЗА ПРАВНА ПОМОЩ

Изх. № 00-956/07
(моля, цитирайте при отговор)
Дата: 16.03.2007 г.

ДО РАЙОНЕН СЪД
гр. ....
ДО СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД
ДО ОКРЪЖЕН СЪД
гр. ....
ДО АПЕЛАТИВЕН СЪД
гр. ....

На основание чл. 8, ал. 1 ЗПП, приложено, изпращаме Ви:

— Указания на НБПП относно актовете, които следва да бъдат издавани от органите по чл. 25 ЗПП във връзка с допускането, осъществяването и отчитането на правната помощ.

— .....

МОЛЯ, приложените към настоящото писмо УКАЗАНИЯ и документи да бъдат съблюдавани във връзка с дейността по прилагане на ЗПП.

ПРИЛОЖЕНИЯ: съгласно текста.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(СЕРГЕЙ ЯНКОВ)

УКАЗАНИЯ

На основание чл. 8, т. 1 и т. 6 от Закона за правната помощ НБПП дава следните указания по прилагане на ЗПП.

1. ОТНОСНО РЕШЕНИЕТО ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПРАВНАТА ПОМОЩ:

1.1. Съгласно чл. 25, ал. 1 във вр. с чл. 23 ЗПП решението за предоставяне на правната помощ (ПП) се взема от органа, който ръководи процесуалните действия, въз основа на акт, издаден от органа — съдия или дознател. Реквизитите на този акт са посочени в чл. 25, ал. 3 ЗПП.

Този акт е задължителен и е правно основание за всички последващи дейности по предоставянето на ПП, вкл. за нейното плащане.

Липсата на акт, отговарящ на изискванията на чл. 25, ал. 3, е основание за адвокатския съвет (АС) да откаже определянето на адвокат, а за НБПП — да откаже изплащане на адвокатско възнаграждение.

Все още в редица случаи не се издава такъв акт или издаденият не отговаря по съдържание на изискванията на закона.

Наименованието на акта е в зависимост от органа, който го издава:

— постановление — в досъдебната фаза, и

— разпореждане или определение — в съдебната фаза.

1.2. Много често в акта липсват фактически и правни основания за издаването му и мотиви, както и видът на правната помощ, респективно предмет на делото (чл. 25, ал. 3, т. 3, 4 и 5). Наред с основанията по НПК, ГПК, АПК, в акта по чл. 25 ЗПП следва изрично да се вписват и основанията по този закон.

Тези недостатъци затрудняват или правят невъзможно определянето на подходящ адвокат, както и определянето на размера на възнаграждението му.

Не се прави разлика между правната помощ по чл. 23, ал. 1 (задължителна) и тази по чл. 23, ал. 2 ЗПП.

В чл. 23, ал. 2 има три императивни и кумулативни предпоставки: лицето да няма средства, да има искане от него и интересите на правосъдието да изискват това.

В нарушение на чл. 23, ал. 2, 3 и 4 и чл. 25, ал. 1 ЗПП не се документира искане на лицето за предоставяне на ПП, не се изследва имущественото му състояние и не се изискват доказателства в тази насока.

1.3. Често ПП по чл. 23, ал. 2 (когато тя не е задължителна) се допуска без основание, което предполага неоснователно разходване на средства от държавния бюджет.

1.4. Актът по чл. 25, ал. 3 ЗПП (за предоставяне на ПП) е различен от акта на съответния орган за назначаване на вече определения от АС адвокат (чл. 26, ал. 2 ЗПП). Тези два акта не следва да бъдат изготвени едновременно като един документ.

Актът за назначаване се издава след получаване на уведомителното писмо от АС. С този акт съответният адвокат придобива процесуално качество на представител/защитник на съответното лице в производството, което е основание адвокатът да бъде призован и да му бъдат връчени съобщения и книжа.

1.5. Съгласно чл. 26, ал. 2 ЗПП назначаването на адвокат важи за всички съдебни инстанции, освен ако има възражение за това от адвоката или от представляваното лице или е налице хипотезата на чл. 26, ал. 5 ЗПП. Ако в досъдебната фаза или в предходна съдебна инстанция има вече постановен акт по чл. 25, ал. 3 за предоставяне на ПП, както и акт за назначаването на адвокат (чл. 26, ал. 2), и ако не са налице посочените по-горе изключения, не е необходимо да се постановяват отново същите актове, нито е нужно да се иска от АС определяне на адвокат. Необходимо е само назначеният отпреди адвокат да бъде уведомен.

В тази връзка невинаги се проверява дали на предходна фаза в процеса има постановен акт за предоставяне на ПП и за назначаване на адвокат.

1.6. Актовете по чл. 25, ал. 3 (за предоставяне на ПП) и по чл. 26, ал. 2 (за назначаване) следва да се издават и в случаите по чл. 28 ЗПП.

В тези случаи тези актове се изпращат на съответния адвокатски съвет в кратък срок след постановяването им.

1.7. Има случаи, когато актът по чл. 25, ал. 3 или искането (образец 3) са подписани не от магистрат, а от съдебен деловодител, което е в нарушение на закона (чл. 25, ал. 1 във вр. с чл. 25, ал. 3, т. 7 ЗПП).

2. В нарушение на чл. 24, т. 3 ЗПП се предоставя правна помощ по търговски дела и дела по ДОПК.

3. В нарушение на чл. 25, ал. 4 ЗПП актът по чл. 25 не се изпраща на адвокатския съвет.

4. В редица случаи се иска дежурен адвокат извън изчерпателно изброените в чл. 28 ЗПП случаи.

5. Все още има случаи, при които за служебен защитник/представител се назначава адвокат, който не е определен за такъв от АС и по реда на ЗПП. Трябва да е ясно, че това е съществено нарушение на закона. В тези случаи правната помощ няма да бъде заплатена.

6. ОТНОСНО ИСКАНЕТО (образец 3) — не е акт по чл. 25 ЗПП.

Това е форма, направена за:

— улеснение на кореспонденцията с АС;

— за предоставяне на АС на специфична и необходима информация (извън тази по чл. 25, ал. 3, т. 1—7) за определянето на подходящ адвокат и за избягване отлагането на делото.

Това е информацията за: място, дата и час за осъществяване на правната помощ; наличието или не на противоречиви интереси между страните/подсъдимите по делото; има ли назначен служебен адвокат в предишна съдебна инстанция или ангажиран от другата страна/подсъдим адвокат; има ли изявено желание от лицето за избор на адвокат (чл. 25, ал. 5 ЗПП).

7. ОТНОСНО ОРГАНИЗАЦИЯТА НА РАБОТА ПО ПРИЛАГАНЕ НА ЗПП В СЛУЧАИТЕ НА СПОРАЗУМИЕ ЗА РЕШАВАНЕ НА ДЕЛОТО В ДОСЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО — чл. 381 НПК.

Съгласно чл. 381, ал. 1, изр. 2 НПК в тия случаи по искане на прокурора съдия от съответния първоинстанционен съд назначава защитник на обвиняемия, с когото прокурорът обсъжда споразумението.

На основание чл. 25, ал. 1 ЗПП решението за предоставяне на правна помощ следва да се взема от прокурора, като орган, ръководещ процесуалните действия в тази фаза на наказателното производство. Прокурорът следва да направи преценката по чл. 23, ал. 1 — 3 ЗПП и да издаде акт по чл. 25, ал. 3 ЗПП във формата на постановление с реквизитите, посочени във визираната разпоредба. Този акт следва да се изпрати на АС (със съпроводително писмо — искане) по реда на чл. 25, ал. 4 ЗПП за определяне на адвокат за осъществяване на правната помощ, след което АС уведомява съответната прокуратура за определения адвокат.

След изпълнение на посочената по-горе процедура прокурорът следва да направи искане до съответния съд за назначаване на определения адвокат, представяйки постановлението си по чл. 25, ал. 3 заедно с уведомителното писмо на АС за определяне на адвоката за осъществяване на правната помощ. Въз основа на това искане съдът постановява акт (определение, разпореждане) за назначаване на определения адвокат за защитник на обвиняемия, с когото да бъде обсъдено споразумението. Този съдебен акт се изпраща на прокурора и е правното основание, от което за съответния адвокат възниква процесуалното качество на защитник, който може да обсъжда и подписва споразумението. Извършването от адвокат на такива действия само въз основа на определянето му от АС (по искане на прокуратурата), без акт на съда за назначаването му за защитник, представлява нарушение на процесуалните правила.

8. ОТНОСНО ОРГАНИЗАЦИЯТА НА РАБОТАТА ПО ПРИЛАГАНЕ НА ЗПП В СЛУЧАИТЕ, КОГАТО Е НЕОБХОДИМО НАЗНАЧАВАНЕ НА ОСОБЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ НА ДЛЪЖНИКА В ИЗПЪЛНИТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО.

Съгласно чл. 327 ГПК, „ако местожителството на длъжника е неизвестно, районният съд по местоизпълнението, по искане на държавния или частния съдебен изпълнител, след като се удостоверени и служебно за това, назначава представител на длъжника“.

На основание чл. 25, ал. 1 ЗПП решението за предоставяне на правна помощ следва да се взема по силата на закона от държавния или частния съдебен изпълнител като орган, който ръководи процесуалните действия в изпълнителното производство и извършва съответните изпълнителни действия. Именно съдебният изпълнител следва да издава акта по чл. 25, ал. 3 ЗПП във формата на постановление и с реквизитите, посочени във визираната разпоредба. Този акт следва да се изпраща на АС (със съпроводително писмо — искане) по реда на чл. 25, ал. 4 ЗПП за определяне на адвокат за осъществяване на правната помощ, след което АС уведомява съответния съдебен изпълнител за определения адвокат.

След изпълнение на посочената по-горе процедура съдебният изпълнител прави мотивирано искане до съответния районен съд за назначаване на определения адвокат,

предоставяйки постановлението си по чл. 25, ал. 3, заедно с доказателствата, обосноваващи издаването му, и уведомителното писмо на АС за определяне на адвоката за осъществяване на правната помощ. Въз основа на това искане съдът постановява акт (определение) за назначаване на определения адвокат за особен представител на длъжника в изпълнителното производство, който акт се изпраща на съдебния изпълнител. Именно от този съдебен акт за съответния адвокат се поражда процесуалното качество на особен представител на длъжника в производството и той може да участва в същото, като му се връщат призовки, съобщения и други книжа.

Относно случаите, когато служебната защита не е задължителна — чл. 23, ал. 2 ЗПП, решението за предоставяне на правна помощ, както и назначаването на определения адвокат се извършват по реда, предвиден в чл. 25 и чл. 26 ЗПП от държавен или частен съдебен изпълнител.

9. ОТНОСНО ПРИСЪЖДАНЕТО НА РАЗНОСКИ ЗА ПРАВНА ПОМОЩ.

9.1. Когато подсъдимият бъде признат за виновен, първоинстанционният съд на основание чл. 306, ал. 1, т. 4 във връзка с чл. 189, ал. 3 НПК следва да присъди на НБПП изплатените в хода на процеса във всички инстанции (включително и досъдебното производство) адвокатски възнаграждения, установени с приложени по делото копия от решението на НБПП.

9.2. По граждански, административни и изпълнителни дела в случаите на уважена претенция на лицето, получило правна помощ, платените от НБПП суми за адвокатски възнаграждения по реда на ЗПП се присъждат съобразно уважената част на иска въз основа на молба с приложено решение на НБПП, подадена в срок по ГПК.

НАЦИОНАЛНО БЮРО ЗА ПРАВНА ПОМОЩ

ДО
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ
гр. ....

УКАЗАНИЯ

На основание чл. 8, т. 1 и т. 6 от Закона за правната помощ НБПП дава следните указания по прилагане на ЗПП:

I. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА АДВОКАТИ ЗА осъществяване на ПРАВНА ПОМОЩ (ПП):

1. При определяне на адвокати да се спазва строго редът, предвиден в ЗПП, изискващ:

— допускане на правната помощ от органа, ръководещ правните действия, чрез издаване на нарочен акт по чл. 25, във връзка с чл. 21—24 ЗПП, който незабавно се изпраща на АС (чл. 25, ал. 4);

— определяне на адвокат от АС и уведомяване за това на органа по чл. 25;

— назначаване на адвоката от органа по чл. 25.

В случаите на глава V ЗПП (дежурни адвокати) уведомяването за допуснатата правна помощ и определянето на адвокат от АС става незабавно и устно (по телефона), изпращането на АС на акта по чл. 25 става в следващия работен ден (по пощата, факс...).

1.1. Да се определят САМО адвокати, вписани в Националния регистър.

1.2. Да не се определя адвокат в случаите, когато на АС не е изпратен акт за допускане на правната помощ или изпратеният акт не отговаря на изискванията на закона.

Съгласно чл. 25, ал. 1 във връзка с чл. 23 ЗПП предоставянето на ПП става въз основа на акт, издаден от органа, ръководещ процесуалните действия (съдия, следовател, дознател). Реквизитите на този акт са посочени в чл. 25, ал. 3 ЗПП.

Този акт е правно основание за всички последващи дейности по предоставянето на правната помощ, вкл. за нейното плащане.

Липсата на акт, отговарящ на изискванията на чл. 25, ал. 3, е основание за АС да откаже определянето на адвокат.

Искането (образец 3), което бе изпратено, НЕ Е АКТ ПО ЧЛ. 25 ЗПП. То е за улеснение на кореспонденцията между съда и АС (нещо като писмо, съпровождащо акта по чл. 25) и за предоставяне на задължителна допълнителна информация (дата, час и място, наличие на противоречиви интереси между страните/подсъдимите по делото; има ли назначен служебен адвокат в предишна съдебна инстанция или ангажиран от другата страна/подсъдим адвокат; има ли изявено желание от лицето за избор на адвокат по чл. 25, ал. 5 ЗПП и др.).

2. Във всеки отделен случай адвокатските съвети да изпращат своевременно до органа по чл. 25 ЗПП уведомително писмо за определения адвокат, въз основа на което

органът, който ръководи процесуалните действия, да извършва назначението на посочения в писмото на АС адвокат.

Единствено в случаите по глава пета от ЗПП назначението може да предхожда изготвянето на уведомително писмо. В тези случаи първоначално АС уведомява органа за определения адвокат устно, след което следва да изготви и изпрати своевременно уведомителното писмо.

3. Да не се определят адвокати за правна помощ в нарушение на чл. 24, т. 3 ЗПП (по търговски дела и дела по ДОПК).

4. Да не се определят дежурни адвокати за правна помощ извън изчерпателно изброените в чл. 28 ЗПП случаи.

II. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ОТЧЕТИТЕ на отделните адвокати:

1. Не следва да бъдат приемани и изпращани за разглеждане от НБПП отчети, които:

1.1. по наказателни дела — не съдържат подробна информация за първоначално повдигнатото обвинение, когато отчетът касае досъдебната фаза или първа инстанция в съда. Когато отчетът касае втора или касационна инстанция, в него следва да бъде посочено новото обвинение съгл. чл. 11 от Наредбата за заплащането на правната помощ (НЗПП);

1.2. няма посочени ЕГН и постоянен адрес на лицето, на което е предоставена правната помощ (това е необходимо при прилагане разпоредбата на чл. 63 НК, както и с оглед бъдещото търсене и събиране на присъдени разноски);

— по граждански или административни дела — не съдържат подробна информация за предмета на делото;

1.3. няма посочени ЕГН и постоянен адрес на лицето, на което е предоставена правната помощ (това е необходимо и с оглед бъдещото търсене и събиране на присъдени разноски);

1.4. не са описани подробно всички процесуални действия, в които е участвал адвокатът (необходимо е да се дава по-подробна информация за вида и количеството на извършената работа: предмет на делото, брой заседания, какви основни процесуални действия са извършени, размер и вид на направени разходи, особености, касаещи вида и обема на извършената работа, и т.н.);

1.5. не е посочено по категоричен начин, че фазата, за която се претендира изплащане на адвокатския хонорар, е приключила, не е посочена цената на иска, когато защита е осъществена по гражданско дело с материален интерес;

1.6. са написани на ръка и са нечетливи.

В тази връзка препоръчваме да се преустанови приемане на написани на ръка отчети, тъй като това значително затруднява, а понякога прави невъзможна тяхната обработка, което е пречка за последващото плащане на хонорара.

2. Не следва да се допуска отчитане на защита на две и повече лица по едно и също дело в отделни отчети. Разпоредбата на чл. 9, ал. 2 НЗПП в тези случаи предвижда увеличение на възнаграждението за всяко следващо лице с до 50 % на възнаграждението, определено за първото. Дублирането на отчети ще бъде строго санкционирано.

3. Когато отчетите касаят производство пред втора инстанция и ВКС, в тях следва да се посочват номерът на делото и съдът, пред който е гледано първоинстанционното дело, с оглед предвиденото за НБПП задължение да търси присъждане на изплатените за правна помощ суми като разноски по реда на НПК и ГПК.

4. При изготвяне на отчетите следва стриктно да се спазва разпоредбата на чл. 21 НЗПП. За участие на адвокатите в съдебно заседание за одобрение на споразумение от съда, когато същите не са участвали в наказателното производство, адвокатският съвет не следва да сочи квалификациите, предвидени с т. 2 от чл. 15, 16, 17, 18, 19, 20 НЗПП.

III. ОТНОСНО СТАНОВИЩАТА НА АДВОКАТСКИТЕ СЪВЕТИ:

1. Изготвените от адвокатските съвети становища следва да съдържат:

1.1. брой на приложените адвокатски отчети, с посочен отделно входящ номер на всеки отчет в съответната колегия;

1.2. трите имена на адвоката и номера му в Националния регистър;

1.3. трите имена и ЕГН на лицата, получили правна помощ;

1.4. номера и вида на делото, по което е осъществена правната помощ, и на кой съд;

1.5. конкретното правно основание за определяне на хонорара съобразно разпоредбите на глава III и IV от Наредбата за заплащането на правната помощ и кратки мотиви.

2. Към становищата следва да бъдат приложени:

2.1. подробни отчети;

2.2. уведомителните писма;

2.3. актът на АС за определянето на адвоката;

2.4. документи (протоколи и др.), установяващи назначаването и участието на адвоката в процесуални действия;

2.5. актът по чл. 25 ЗПП.

3. Отчетите, комплектовани със становища и други документи, следва да бъдат изпращани в НБПП с придружителни писма, които съдържат данни относно:

3.1. общ брой на приложените адвокатски отчети;

3.2. трите имена на адвоката, чийто отчет се изпраща с посочен входящ номер от регистъра на адвокатската колегия;

3.3. опис на прилаганите документи.

IV. НБПП указва на адвокатските съвети да осъществяват с необходимата грижа и внимание администрирането на правната помощ. АС следва да проверяват добросъвестно всички подадени при тях адвокатски отчети и да изготвят становища само за тези от тях, които отговарят на целите и изискванията на закона и Наредбата за заплащането на правната помощ.

НАЦИОНАЛНО БЮРО ЗА ПРАВНА ПОМОЩ

ДО
ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ДО
ВСИЧКИ АДВОКАТСКИ КОЛЕГИИ
КОПИЕ: МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО
КОПИЕ: ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
КОПИЕ: ВСИЧКИ СЪДИЛИЩА

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА,

По повод на редица възникнали въпроси и негативни реакции относно дейността на Националното бюро за правна помощ (НБПП), свързани с проверката и изплащането на представените от адвокатските съвети отчети, изготвени от членовете на съответните колегии, считаме за необходимо да ви уведомим следното:

— НБПП е независим държавен орган, създаден със закон, по силата на който са му възложени редица правомощия, свързани както с общото и методическото ръководство на правната помощ, така и с контрола и заплащането на тази помощ. Като държавен орган НБПП следва да защитава преди всичко държавния интерес и да спазва законосъобразното изразходване на поверените му държавни средства. В тази връзка дейността на НБПП подлежи на контрол и санкции от страна на специализираните държавни контролни органи.

— Като орган, натоварен с организацията, ръководството и контрола по осъществяването, отчитането и заплащането на правната помощ, НБПП своевременно — още през м. февруари 2006 г., разработи изискуемите се съгласно закона образци на документи, чрез които се предоставя, отчита и заплаща правната помощ и които следваше да бъдат въведени в ежедневната практика. Същите бяха разпространени с писмо № 00-05/14.02.06, ведно със съответните указания до всички органи и участници, ангажирани в процеса на предоставяне на правна помощ.

— При текущия анализ на дейността бе констатирано, че в редица случаи предвидената в закона процедура не се спазва и не се прилагат въведените в практиката образци. Това наложи издаването на допълнителни указания с писмо № 00-2632/11.10.2006 г.

— Въпреки това допуснатите пропуски не бяха отстранени изцяло, като в редица случаи определени адвокатски съвети продължаваха да изпращат некомплектовани съгласно изискванията отчети (предимно липса на искания и уведомителни писма). В голяма част от случаите оправданията са били, че органите на досъдебното производство и съдилищата не изпращат искания, поради което липсват и уведомителни писма.

— Изхождайки от обстоятелството, че се касае до въвеждането на изцяло нова практика, изискваща известно време, а така също и в интерес на колегиалните и добри взаимоотношения, НБПП е допускало компромиси, приемайки и изплащайки отчети, които не са комплектовани съгласно изискванията. Независимо от това, по различни поводи (срещи, тел. разговори и др.) сме настоявали за спазване на указанията. За съжаление

ние от страна на адвокатските съвети не бяха положени необходимите усилия за недопускането на многократно посочваните пропуски.

— При извършения одит на НБПП през м. февруари — март 2007 г. бе констатирано, че бюрото е допуснало неправомерно приемане и изплащане на отчети, които не са комплектовани с изискуемите документи съгласно закона, като в тази насока ни бяха отправени съответните препоръки.

— В резултат на дадените указания и препоръки се пристъпи към стриктното спазване на закона и връщане на всички отчети, несъответстващи на изискванията. Без да изпадаме в подробности, ще отбележим, че в много случаи на върнати отчети и на такива, които предстои да бъдат върнати, нарушенията са сериозни.

— За съжаление действията на НБПП бяха възприети превратно, като в адвокатските среди и съдебната система бе лансирана тезата, че ръководството на НБПП е предприело кампания против адвокатурата и умишлено търси конфронтация. Нещо повече — твърди се, че НБПП нарочно масово връща отчети, за да аргументира предвидените в ЗПП промени.

— Считаме, че квалифицирането на възприетата практика за стриктно спазване на закона и защита на държавния интерес в никакъв случай не би могло да се окачестви по този начин. Надяваме се също така Висшият адвокатски съвет да не споделя подобни виждания.

— Така утвърдената вече практика на стриктно спазване на закона ще бъде водеща в дейността на НБПП, като няма да бъдат допускани никакви изключения относно спазване на процедурата по допускането и предоставянето на правната помощ, качеството на изготвяните отчети, комплектоването им с необходимите документи и спазване на законите изисквания и дадените указания.

В заключение бихме искали да отбележим, че в действията си ръководството на НБПП се е ръководило и ще продължава да се ръководи от върховенството на закона и от желанието си за добронамерен диалог и ползотворно сътрудничество между всички органи, призвани да осъществят реформата в областта на правната помощ.

17.05.2007 г.

С УВАЖЕНИЕ

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(С. Янков)

ПРОЕКТ РАБОТЕН ВАРИАНТ 11.04.2007 Г.

Закон за изменение и допълнение на Закона за правната помощ

(Обн., ДВ, бр. 79 от 2005 г., изм., бр. 105 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г. и бр. 30 от 2006 г.)

§ 1. В чл. 6, ал. 2 думите „и адвокатските съвети“ се заличават.

§ 2. В чл. 7 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) Националното бюро за правна помощ има териториални звена — регионални бюра за правна помощ, със седалища, съответстващи на седалищата на окръжните съдилища“.

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

§ 3. В чл. 11 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „петима членове“ се заменят със „седем членове“; думите „трима членове“ се заменят с „петима членове“.

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Трима от членовете на НБПП се избират и освобождават от Висшия адвокатски съвет, един се назначава и освобождава от министъра на труда и социалната политика и един — от министъра на правосъдието“.

§ 4. В чл. 17 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 1 думите „чл. 7, ал. 2“ се заменят с „чл. 7, ал. 3“.

2. В т. 4 накрая се добавят думите „включително от регионалните бюра за правна помощ“.

§ 5. В чл. 18 се правят следните изменения:

1. Думите „Адвокатските съвети“ се заменят с „Регионалните бюра за правна помощ“.

2. В т. 3 думите „чл. 25, ал. 4 и 5“ се заменят с „чл. 25, ал. 5 и 6“.

§ 6. Член 19 се отменя.

§ 7. В чл. 20, ал. 2 думите „адвокатските съвети“ се заменят с „адвокатските колегии“.

§ 8. В чл. 22 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Правна помощ по чл. 21, т. 1 и 2 се предоставя на:

1. лица, които отговарят на условията за получаване на месечни социални помощи по реда на Закона за социално подпомагане и правилника за неговото прилагане;

2. лица, които отговарят на условията за получаване на месечни добавки за социална интеграция по реда на Закона за интеграция на хората с увреждания и правилника за неговото прилагане;

3. лица, настанени в специализирани институции за предоставяне на социални услуги;

4. приемно семейство или семейство на роднини или близки, при което е настанено дете по реда на Закона за закрила на детето“.

2. Алинея 2 се отменя.

3. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Обстоятелствата по ал. 1 се удостоверяват със заповедта на директора на дирекция „Социално подпомагане“, съответно — с решението на съда за настаняване на детето. В случай че лицето не е упражнило правото си за получаване на месечна социална помощ или на месечната добавка за социална интеграция, то представя пред НБПП удостоверение, издадено от директора на дирекция „Социално подпомагане“, че отговаря на условията за получаване на месечни социални помощи, съответно — на месечни добавки за социална интеграция, както и собственоръчно попълнена декларация по образец. С декларацията се установяват обстоятелствата, посочени в чл. 23, ал. 4, т. 1—7“.

§ 9. В чл. 23 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думите „заподозреният“ и „уличеният“ се заличават.

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) По наказателни дела преценката, че обвиняемият или подсъдимият няма средства за заплащане на адвокатско възнаграждение, се извършва от органа, който ръководи процесуалните действия, въз основа на попълнена декларация по образец от лицето, кандидатстващо за правна помощ по конкретното досъдебно производство или дело. В декларацията се установяват обстоятелствата по ал. 4, т. 1—7“.

§ 10. В чл. 24 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 1:

„1. когато лицето, кандидатстващо за правна помощ, не отговаря на условията на закона“;

2. Досегашните т. 1—3 стават съответно т. 2—4.

3. В досегашната т. 3 накрая се добавя „освен в случаите на назначаване на особен представител на физическо лице — страна по тези дела“.

§ 11. В чл. 25 се правят следните изменения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) Лицето, кандидатстващо за правна помощ по чл. 23, ал. 4, представя необходимите доказателства, заедно с молбата за предоставянето ѝ. Ако тези доказателства не са приложени, съдът определя срок за представянето им“.

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3 и в нея след думите „от председателя на НБПП“ се добавя „или от упълномощено от него лице от съответното регионално бюро за правна помощ“.

3. Досегашната ал. 3 става ал. 4, като в т. 4 накрая се добавя „всички данни за него, с които органът разполага“.

4. Досегашната ал. 4 става ал. 5 и в нея думите „съответния адвокатски съвет“ се заменят със „съответното регионално бюро за правна помощ“.

5. Досегашната ал. 5 става ал. 6 и се изменя така:

„(6) Регионалното бюро за правна помощ определя адвокат, посочен от лицето, на което се предоставя правна помощ, освен ако адвокатът посочи писмено основания за отвеждането си“.

§ 12. В чл. 26 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Регионалното бюро за правна помощ уведомява органа по чл. 25, ал. 1 или 3 за определения адвокат, както и самия адвокат — за определянето му“.

2. В ал. 2 и 5 думите „чл. 25, ал. 1 или 2“ се заменят с „чл. 25, ал. 2 или 3“, като в ал. 2 думата „съдебни“ се заличава.

§ 13. В чл. 27, ал. 1 думите „чл. 25, ал. 1 или 2“ се заменят с „чл. 23, ал. 1 или 3“.

§ 14. В чл. 28 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „секретарят на адвокатския съвет“ се заменят с „регионалното бюро за правна помощ“, а думите „уличеният или заподозреният“ се заличават.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Дежурен адвокат се определя по реда на ал. 1 и на задържания в случаите по чл. 63, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи, както и на лицето, чието настаняване в лечебно заведение се иска в случая по чл. 158, ал. 3 от Закона за здравето, когато сами не могат да упълномощат адвокат“.

§ 15. В чл. 29, ал. 3 думите „Адвокатският съвет“ се заменят с „Регионалното бюро за правна помощ“.

§ 16. В чл. 30, ал. 1 и 2 думите „адвокатския съвет“ се заменят с „регионалното бюро за правна помощ“.

§ 17. В чл. 38 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „от НБПП“ се добавя „който следва да бъде представен в регионалното бюро за правна помощ в тридесетдневен срок от приключване на фазата, която се отчита“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Регионалното бюро за правна помощ проверява и заверява отчета на адвоката, предоставил правна помощ, и предлага размер на възнаграждението съобразно вида, количеството и качеството на оказаната правна помощ в рамките на наредбата по чл. 37. Когато правната помощ се предоставя от преупълномощен адвокат, отчетът се изготвя и представя от преупълномощения, на когото се изплаща определеното възнаграждение“.

3. Алинея 3 се изменя така:

„(3) На назначения адвокат се възстановяват и средствата за необходими разходи по защитата пред органите на досъдебното производство или съда, чието седалище е в друго населено място, за посещение на местата за лишаване от свобода или на друго населено място, където е задържан подзащитният“.

4. Създава се ал. 4:

„(4) Регионалното бюро за правна помощ изготвя командировъчните заповеди, приема и одобрява отчетите към тях, определя и заплащането на разходите за командировка съобразно Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.).

§ 18. В глава седма „Заплащане на правната помощ“ се създава чл. 40а:

„Чл. 40а. (1) В случаите, когато разносните по делото са възложени от съда на ответната страна, разносните за предоставената правна помощ се присъждат в полза на държавата въз основа на представено решение на НБПП за изплащането им.

(2) Когато подсъдимият, на когото е предоставена правна помощ, е осъден да заплати разносните по делото, разносните за предоставена правна помощ се присъждат в полза на държавата въз основа на представено решение на НБПП за изплащането им.

(3) За присъдената в полза на държавата сума съдът издава служебно изпълнителен лист, който се изпраща на Агенцията за държавни вземания“.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 19. Министърът на труда и социалната политика и министърът на правосъдието назначават членовете на НБПП в едномесечен срок от влизане на този закон в сила.

§ 20. До шест месеца от влизане в сила на този закон председателят на НБПП назначава служителите в регионалните бюра.

§ 21. В шестмесечния срок, предвиден за създаване на регионални бюра, адвокатските съвети продължават да изпълняват задълженията, предвидени в досегашния чл. 18. В този срок адвокатските съвети продължават да получават предвиденото възнаграждение от бюджета на НБПП за администриране на дейността.

§ 22. В Гражданския процесуален кодекс (обн., Изв., бр. 12 от 1952 г.; изм., бр. 92 от 1952 г., бр. 89 от 1953 г., бр. 90 от 1955 г., бр. 90 от 1956 г., бр. 90 от 1958 г., бр. 50 и 90 от 1961 г.; попр., бр. 99 от 1961 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 1 от 1963 г., бр. 23 от 1968 г., бр. 27 от 1973 г., бр. 89 от 1976 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 28 от 1983 г.,

---

бр. 41 от 1985 г., бр. 27 от 1986 г., бр. 55 от 1987 г., бр. 60 от 1988 г., бр. 31 и 38 от 1989 г., бр. 31 от 1990, бр. 62 от 1991 г., бр. 55 от 1992 г., бр. 61 и 93 от 1993 г., бр. 87 от 1995 г., бр. 12, 26, 37, 44 и 104 от 1996 г., бр. 43, 55 и 124 от 1997 г., бр. 59, 70 и 73 от 1998 г., бр. 64 и 103 от 1999 г., бр. 36, 85 и 92 от 2000 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 105 и 113 от 2002 г., бр. 58 и 84 от 2003 г., бр. 28 и 36 от 2004 г., бр. 38, 42, 43, 79, 86, 99 и 105 от 2005 г. и бр. 17, 33, 34, 36, 37, 48, 51, 64 и 80 от 2006 г.), в чл. 64, ал. 6 думите „Националното бюро за правна помощ“ се заменят с „държавата“.

МОТИВИ

КЪМ

ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРАВНАТА ПОМОЩ

Законът за правната помощ (ЗПП) (обн., ДВ, бр. 79 от 4.10.2005 г.) влезе в сила на 1 януари 2006 г. и към началото на 2007 г. е натрупан едногодишен опит по прилагането му. Практиката показва подобрене на достъпа на физически лица до правна помощ, увеличаване прозрачността в управлението и финансирането на системата, постепенно разширяване обхвата на правната помощ в посока към граждански и административни дела и регламентиране на първичната правна помощ, както и намаляване на случаите на липса на защитник в наказателното производство. За 2006 г. в Националното бюро за правна помощ (НБПП) са постъпили 16 637 броя отчети за предоставена правна помощ в различни фази на наказателния, гражданския и административния процес. Най-много случаи на предоставена правна помощ има в съдебен район София град — 4698 отчета. В парично изражение разходваните за 2006 г. средства за заплащане на правна помощ възлизат на 2 640 912 лв.

Наред с констатираните положителни практики се наблюдават и несъответствия с целите и принципите на ЗПП. Предлаганите промени имат за цел преодоляване на нормативните пречки пред гарантирането на равен достъп до правосъдие чрез осигуряване и предоставяне на ефективна правна помощ.

Измененията и допълненията на ЗПП засягат три основни направления:

I. подобряване капацитета на НБПП за прилагане в практиката на държавната политика в областта на правната помощ;

II. разширяване обхвата на правната помощ;

III. приближаване на правната помощ до гражданите.

С тези промени ще бъде създадена нормативна основа за подобряване достъпа на лицата до правосъдие, за по-пълно гарантиране защитата на основните права на човека, както и за получаване информация за парите, които данъкоплатците плащат за правна помощ.

I. Подобряване капацитета на НБПП за прилагане в практиката на държавната политика в областта на правната помощ.

С оглед увеличаване капацитета на НБПП да изпълнява ролята си в процеса на осигуряване и гарантиране на ефективна помощ в законопроекта се предвижда създаването на регионални структури — регионални бюра за правна помощ, със седалища, съответстващи на седалищата на окръжните съдилища.

Необходимостта от създаването на регионални структури на НБПП се налага поради наличието на редица обстоятелства, които показват, от една страна, непълнота на закона в тази насока, а от друга — не съвсем удачното решение на този въпрос чрез възлагането на административни функции на адвокатските съвети.

1. Създаването на регионални структури на НБПП е една от основните препоръки, която е отправена от европейските партньори при всички срещи на различни нива и формати. По тяхна преценка наличието на регионални звена значително би подобрило и разширило достъпа до правна помощ и нейното качество. Тази концепция е изразена в препоръките към доклада по изпълнение на програма ФАР по проект „Подобряване на гражданските и наказателните процедури“ TWINNING BC/2003/IB/JK/01 — А, Компонент 1 — „Правна помощ“.

2. Ефективното и прозрачно разходване на обществените средства трябва да се основава на принципа на разграничение между финансиращата организация и доставчика на услугите. Съгласно ЗПП правната помощ се финансира от държавния бюджет, а според константната практика на Европейския съд по правата на човека в Страсбург задължението за осигуряването на адекватна и ефективна правна помощ се носи от изпълнителната власт. Доставчик на правна помощ са лицата, упражняващи адвокатска професия. Съвременното разбиране за публичната администрация се основава на подхода, че държавата трябва да ограничи участието си до формулирането, наблюдението и контрола по прилагането на политиките. Участието на доставчика в този процес се смята за потенциален конфликт на интереси. Следвайки това разбиране, е необходимо да бъдат ясно разграничени функциите по организиране и по предоставяне на правната помощ. Съществуващото към момента решение за участие на адвокатите при предоставянето на правната помощ и при контрола за качество представлява отклонение от принципите на доброто управление и поставя въпроси относно гаранциите за защита на обществен интерес при разходване на бюджетни средства.

Практиката сочи, че съществува неравномерно разпределение на правната помощ. Така например от общо вписани в Националния регистър 3507 адвокати, по реда на ЗПП са възлагани дела само на 2025 от тях, което съставлява едва 57%. Тези факти показват, че почти половината адвокати не са били включени в системата за правна помощ. От тези 2025 души, получили общо 2 640 912 лв., 54 адвокати са получили 417 914 лв. Анализът на данните показва, че незначителен процент от вписаните в регистъра адвокати — 1,5%, са получили значителна част — 15,8% от общо изплатените възнаграждения за 2006 г. Налага се изводът, че при разпределението на правната помощ в адвокатските съвети се действа субективно, като се фаворизират определени адвокати за сметка на останалите, което оставя съмнение за наличие на корупционни практики.

3. Създаването на регионални структури на НБПП ще доведе до унифициране в прилагането на политиката за осигуряване на правна помощ в страната и ще спомогне за подобряване на нивото на правната сигурност. Практиките по определяне на служебни защитници от адвокатските съвети варират в различните райони на страната. Разминаване се наблюдава и по отношение на поддържането на документацията и отчетността. С цялостното съсредоточаване на организационните въпроси на системата за правна помощ в правомощията на НБПП ще бъде намалена липсата на координация, а

НБПП ще получи възможност да управлява поверените му средства по начин, който осигурява най-добро съотношение между разходваните средства и получените резултати.

4. Създаването на регионални бюра ще подпомогне реализирането на концепцията за разширяване и улесняване на достъпа до правна помощ и ще повиши значително ефектите в закона чрез подобряването на достъпа до правосъдие. Тези ефекти могат да се търсят в социалната сфера, доколкото ползвателите на правна помощ са предимно социално слаби лица, деца, хора с увреждания и други представители на други уязвими групи. Ползи от по-доброто и пълноценно прилагане на ЗПП чрез подобряване капацитета на НБПП могат да се търсят и във функционирането на правосъдието. Ефективният достъп до правна помощ е механизъм за гарантиране на равнопоставен, честен и справедлив процес. Наличието на предпоставки за гарантиране на тези основни принципи е от съществено значение за правилното функциониране на съдебната система.

4.1. Гражданите от провинцията, нуждаещи се от правна помощ, ще могат на място, лесно и лично да излагат проблемите си и да получават указания и консултации.

При сегашната нормативна уредба правната помощ, осъществявана по реда на чл. 21, ал. 1 и 2 ЗПП, на практика е трудно достъпна за гражданите, които не живеят в столицата.

На нуждаещите се от правна помощ се налага да пътуват до София, за да получат пояснения относно това кой има право на съответния вид правна помощ, в какво се изразява тя, какви са изискванията на закона в тази връзка, какви документи следва да представят. Когато подадените от тях молби съдържат пропуски и грешки, молителите пътуват по два и три пъти с цел отстраняването им.

Всеки, който по една или друга причина вижда във възможността чрез правна помощ да получи разрешение на свой проблем, предпочита прекия контакт със служителите от НБПП. Пътните разноски за тези хора представляват сериозен разход, както и, впрочем, представляват и разходите за многократно водените телефонни разговори, често непосилни за социално слабите хора. Голяма част от тях са неграмотни или с ниска степен на образование. Необходими са им по-подробни разяснения и непосредствена помощ. Често се налага служители от НБПП да ги подпомагат при изготвяне на молбите и попълване на декларациите, да изготвят списък на всички предвидени от ЗПП документи, които следва да представят в НБПП. Служителите от дирекция „Социално подпомагане“ често издават документи, които не съдържат всички необходими данни, установяващи правата на нуждаещи се от правна помощ лица. В тези случаи се налага да се изискват нови или допълнителни документи.

Необходимостта гражданите извън столицата, нуждаещи се от правна помощ, да контактуват с НБПП, което се намира се в София, на практика значително затруднява и обезсмисля техните намерения, тъй като те са социално слаби.

4.2. Председателят на НБПП ще има възможност да упълномощава служител от регионалното бюро за правна помощ за вземане на решението за предоставяне на правна помощ по чл. 21, т. 1 и т. 2 ЗПП.

Това ще ускори предоставянето на правна помощ и ще подобри възможността за по-ефективна защита на правата на гражданите, тъй като тази защита често е свързана с определени срокове.

Създаването на регионални бюра значително би улеснило гражданите в национален мащаб и би довело до въвеждане в действие на принципа „лесен и равен достъп до правосъдие“.

5. Със създаването на регионални бюра за правна помощ се цели подобряване на качеството и ефективността на администриране на заплащането на правната помощ.

5.1. От досегашната практика по прилагането на закона се констатира, че адвокатските съвети, на които е възложена част от администрирането на правната помощ, не вършат възложената им дейност с необходимите прецизност и качество:

— масово не се извършва комплектоването на представените отчети, удостоверяващи вида и количеството на извършената от адвоката дейност с необходимите документи и реквизити;

— не се осъществява необходимата проверка по отчетите относно точното удостоверяване на вида и количеството на извършената от адвоката дейност, поради което не може да бъде установена конкретната дейност, извършена от адвоката, подлежи ли на изплащане възнаграждението, както и самият размер на възнаграждението;

— становището по размера на възнаграждението съдържа формални констатации, а не професионална оценка на извършената работа;

— неточното приложение на Наредбата за заплащане на правната помощ води до дублиране на дължимите плащания и неоснователни искания за заплащане;

— допускат се отчети, в които описанията от адвокатите номера на делата се разминават с посочените в актовете на дознатели и/или магистрати.

Администрирането на правната помощ по този начин води до занижаване качеството на адвокатската работа и затруднява значително дейността на НБПП.

При констатация на така изброените и често повтарящи се пропуски отчетите със становищата се връщат на адвокатските съвети с отказ да бъдат изплатени възнаграждения по тях.

От общо обработени около 27 117 броя отчета до момента върнатите като нередовни са около 1920 броя — на всеки 15 броя един отчет се явява нередовен. Съществуват случаи, когато, веднъж върнат, отчетът с козметична поправка се изпраща отново в НБПП.

Всички тези усложнения, възникващи във връзка с нередовните отчети, бавят плащанията на самите адвокати и лавинообразно затрупват НБПП с молби за справки.

5.2. Със създаването на регионални бюра за правна помощ ще се ускори процесът на проверка и изплащане на адвокатските възнаграждения.

С разделянето на функциите по организиране и предоставяне на правна помощ ще бъде значително намалена възможността за назначения по дела въз основа на критерии, различни от професионализъм на адвоката и качество на предоставяната правна помощ.

Своевременният контрол на място по назначаването на адвокатите, проверката на тяхната работа, на представените от тях отчети и своевременното отстраняване на до-

пуснатите от тях грешки би предотвратило в голяма степен съществуващите пропуски. Това от своя страна ще доведе до ускоряване на процеса на проверка и изплащане на адвокатските възнаграждения.

Служителите в регионалните бюра за правна помощ ще извършват администрирането на правната помощ като основна дейност, за която ще получават възнаграждение. За адвокатските съвети това е допълнителна дейност и ниското качество при осъществяването ѝ показва, че тя не следва да се върши „между другото“.

Служителите в регионалните бюра за правна помощ ще се назначават от председателя на НБПП и ще бъдат в йерархическа връзка на ръководство и контрол с органа по назначаването, включително и като възможност да им бъде търсена дисциплинарна отговорност.

За разлика от това разрешение, в действащия закон няма предвидена възможност адвокатските съвети да бъдат санкционирани за лошо извършеното от тях администриране. Независимо от качеството на администрирането върху изплатените от НБПП суми като адвокатски възнаграждения се начисляват в полза на адвокатските съвети възнаграждения в размер на 10%.

6. Увеличение на числения състав на членовете на НБПП:

Предложението за увеличаване броя на членовете на НБПП се обосновава от необходимостта да се създаде една по-широкоформатна основа за ръководство на дейността му.

За участие в управлението на тази социална по своята същност дейност е необходимо да бъдат привлечени представители на Министерството на труда и социалната политика.

С оглед правомощията на министъра на правосъдието по чл. 6 от закона по разработване, координиране и провеждане на държавната политика в областта на правната помощ законопроектът предвижда участие на представител на Министерството на правосъдието в състава на НБПП.

7. Създаването на регионалните бюра за правна помощ няма да изисква допълнителни средства от държавния бюджет.

Предлаганият проект няма да се отрази негативно на държавния бюджет.

За 2007 г. за НБПП помощ са предвидени 5 746 710 лв., от които за изплащане на адвокатски хонорари и възнаграждения на адвокатските съвети — 5 500 000 лв., и само 246 710 лв. — пряко за издръжка на администрацията на НБПП.

Съгласно чл. 19 ЗПП и чл. 28 от Наредбата за заплащане на правната помощ 10% от сумите, изплатени като адвокатски хонорари, се превеждат на регионалните адвокатски съвети, т.е. за 2007 г. при бюджет 5 500 000 лв. 5 000 000 лв. са за адвокатски хонорари и 500 000 лв. — за адвокатските съвети.

Разчетите сочат, че за заплати и осигуровки на персонала от регионалните бюра ще са необходими 500 000 лв., които ще бъдат в рамките на утвърдените разходни тавани за 2008 г. и 2009 г. Това означава, че 10-те процента, които се изплащат на адвокатските съвети съгласно чл. 19 ЗПП и чл. 28 от Наредбата за заплащане на правната помощ, ще са достатъчни за издръжка на новосъздадените регионални структури.

II. Разширяване обхвата на правната помощ.

1. Разширяване кръга на лицата, които имат право на правна помощ:

Законопроектът предлага да бъде разширен кръгът на лицата, които имат право на правна помощ, като в него се включат лицата, които отговарят на условията за получаване на месечни добавки за социална интеграция по реда на Закона за интеграция на хората с увреждания и Правилника за неговото прилагане.

Практиката по прилагане на закона отчита, че голяма част от лицата, потърсили правна помощ в НБПП, са лица с увреждания и че е социално оправдано лицата с увреждания, които получават помощ от държавата за покриване на разходите, свързани със социалната им интеграция, да имат достъп до правна помощ. Практическите резултати, отчетени в НБПП, показват, че бюджетът на бюро е в състояние да покрие разходите за този кръг лица.

Лицата с увреждания имат завишени нужди от правна помощ по граждански и административни дела, а поради затрудненото си положение рядко могат да си я позволят.

Предложението е в съответствие с конституционните разпоредби, уреждащи особено закрила на хората с увреждания от държавата и обществото.

2. Разширяване приложното поле на случаите, при които се назначават дежурни адвокати:

Законопроектът предвижда назначаване на дежурен адвокат и в случаите по чл. 158, ал. 3 от Закона за здравето — в хипотезата на незабавно разглеждане на делото при искане за задължително настаняване и лечение.

III. Приближаване на правната помощ до гражданите.

Както беше изяснено по-горе, приближаването на правната помощ до гражданите ще се осъществи чрез приближаване на структурите на НБПП до местоживеенето на гражданите, нуждаещи се от правна помощ, и чрез децентрализиране на правомощията на председателя на НБПП по чл. 21, ал. 1 и 2 ЗПП. С делегиране на функции по преценка и разрешаване на първична правна помощ на служители на НБПП от териториалните структури ще се съкрати пътят на социално слабите граждани до правна помощ, изразяваща се в консултации и подготовка на книга за завеждане на дело.

IV. Усъвършенстване на производството по правна помощ.

В законопроекта са предвидени и други промени, които по същество не променят модела на правната помощ, но са насочени към по-прецизна и подробна формулировка на процедурата по предоставянето на правната помощ.

СЕДМА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА РЪКОВОДНИТЕ ОРГАНИ НА БЪЛГАРСКАТА АДВОКАТУРА НА ТЕМА: „ПРОБЛЕМИ НА ПРАВНАТА ПОМОЩ“

19 май 2007 г. — хотел „Шератон“, зала „Сердика“, София

Стенограма

(публикува се със значителни съкращения)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Колеги, добре дошли!

Знаете, събрали сме се по един важен за адвокатурата, за държавата проблем — това е правната помощ. Законът за правната помощ действа вече от повече от година. Събраха се въпроси и проблеми, които е редно да обсъдим на тази широка конференция, която беше свикана по решение на Висшия адвокатски съвет. Давам думата на председателя на Висшия адвокатски съвет — колегата Траян Марковски, да открие конференцията.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ТРАЯН МАРКОВСКИ:

Уважаеми дами и господа,

Уважаема госпожо заместник-министър на правосъдието,

Уважаеми господин председател на Националното бюро за правна помощ,

Уважаеми колеги председатели и секретари на адвокатски колегии в България,

Уважаеми членове на Висшия адвокатски съвет,

Уважаеми колеги,

За мен е чест и удоволствие от името на Висшия адвокатски съвет да ви поздравя с „добре дошли“ тук, в тази зала, и да ви благодаря за оказаната ни чест и удоволствие да бъдем заедно, да дебатираме заедно и да търсим заедно решение на проблемите, които съществуват към настоящия момент.

Ползвам случая отново да благодаря на представителите на Министерството на правосъдието и на Националното бюро за правна помощ за това, че отделят от драгоценното си време — знаете, госпожа Сапунджиева има много сериозни ангажименти със секретарството ѝ като член на ЦИК — да споделят някои въпроси, които вълнуват всички нас.

Темата, по която ще протече дебатът, е предварително представена. Тя ще бъде сърцевината на нашия дебат, но винаги животът се оказва по-богат от желанията — ще помоля конференцията да има търпението и волевата нагласа след изчерпване на дебата по проблемите на правната помощ отново да вземе становище по жизнения за адвокатурата въпрос за данъка върху добавената стойност. Разбира се, ще тръгнем с първоначал-

но обявената тема — нашите гости имат и други ангажименти, да може да вземат дейно участие.

С няколко думи, уважаеми колеги, да дам началото на дебата. Коя е причината Висшият адвокатски съвет да свика тази национална конференция?

Първата и основна причина е, че вече шест години този Висш адвокатски съвет провежда една съвършено нова политика на решаване на проблемите на българската адвокатура — политика на съвместно вземане на решения, с участието на всички председатели и секретари от цялата страна. Вашето участие поднася проблемите такива, каквито са, вие ги усещате на своя собствен гръб, вие сте част от 11-хилядната армия на българската адвокатура и нещата се дебатираат така, както се чувстват, а не пречупени през призмата на предаденото и преразказаното. Вие носите настроенятия, вижданията, волята на 11-те хиляди български адвокати. Именно затова днес се събираме заедно. И да пожелаем, не можехме да направим един институционален форум по-рано, тъй като тази година беше изборна година и последно в Ямбол, буквално преди дни, завърши окомплектоването на ръководните органи на колегията.

Всъщност, за ваше сведение, има една колегия, най-голямата колегия в България — Софийската, където към днешна дата все още нямаме окончателните решения на Върховния касационен съд. Но така или иначе, има легитимен председател, той ще вземе участие в нашия дебат.

Смятам, че една година действие на закона е предостатъчно време да се отбележи всъщност първата годишнина на едно ново начало, което е продукт на близо петгодишна борба на българската адвокатура за изваждане на института на съдебната защита от съдебната власт. Знаете всички или повечето от вас, които в момента са втори мандат председатели и секретари, за много трудните битки, които бяха водени в продължение на години, за да може днес да имаме една съвършено нова европейска уредба на института на служебната защита.

България вече е член на Европейския съюз, вие сте първите избрани органи от началото на членството ни в Европейския съюз. След няколко месеца вие ще дадете решаващия си глас за избор на новите висши органи на адвокатурата, които идущите години трябва да формират политиката за управление на адвокатурата и за взаимоотношенията с органите на държавата, тоест от вашата воля, от вашия правилен избор ще зависи до голяма степен утвърждаването на авторитета на нашата професия, на постигнатото и на неговото развитие.

Аз смятам, че един от основните елементи на това развитие ще бъде служебната защита. Защото нашата държава от 1992 г., ратифицирайки Европейската конвенция за правата на човека, давайки й приоритетно място в нашето вътрешно законодателство, е поела много сериозен ангажимент. Това са неща, които отдавна са решени по един или друг начин в Европа.

И още едно основание за тази конференция, или по-точно — за този дебат, е внесеният във формираната в Министерството на правосъдието работна група проект за изменение и допълнение на Закона за правната помощ. Именно затова и Висшият адвокатски съвет формулира темата така — „Възникнали проблеми и правни непълноти при приложението на Закона за правната помощ и необходимостта от изменение и допълнение

на закона, както и становища на адвокатските съвети по обсъждания в Министерството на правосъдието проект за изменение и допълнение на Закона за правната помощ⁴.

Помолихме ви за информация, всички вие сте провели съответни съвещания и имате вече и гледната точка на вашите съвети. Надявам се, няма никой в тази зала, който да не е наясно със значимостта на правната помощ, с изключително отговорната роля на адвокатурата при реализацията на правната помощ (тъй като адвокатурата е гръбнакът на правната помощ), с тенденциите, които все повече ще се засилват в Европейския съюз за по-малко държава, или по-точно — много дейности на държавното управление ще бъдат извършвани от неправителствени организации и специфични организации, каквато е адвокатурата.

Да стартираме с темата, уважаеми колеги. Може би е хубаво първо да дадем думата на нашата гостенка госпожа Сабрие Сапунджиева — да каже с няколко думи каква е оценката на Министерството на правосъдието за първата година и евентуално какви са мотивите, които са наложили внасянето на този проект.

САБРИЕ САПУНДЖИЕВА:

Благодаря Ви, господин Марковски.

Уважаеми колеги,

Позволете ми най-напред да приветствам адвокатурата за провеждането на днешната конференция. За сетен път българската адвокатура показва, че тя е будната съвест на обществото. Аз, както знаете, самата също съм адвокат и високо ценя тази дълбокоотговорна и много благородна професия. Лично аз считам, че това е една от най-творческите юридически професии и особено в условията на състезателния процес адвокатурата има водеща роля не само по отношение на защита на правата на юридическите лица, на гражданите и търговските сдружения, но въобще по отношение на воденето на процеса. Аз много често съм казвала, че добрият адвокат може да свърши работа на клиента си и без съда. Затова казвам, че адвокатурата е водеща. Добрият адвокат само в краен случай ще заведе клиента си в съда, когато по друг начин вече не може да разреши възникналия правен спор. Но това са теми, по които бихме могли много дълго и надълбоко да дискутираме. Аз неведнъж съм имала възможност на различни форуми на адвокатурата да изразявам своята и на лицата, които представлявам, позиция.

Искам да ви приветствам и от името на министъра на правосъдието проф. Георги Петканов, който за съжаление днес не може да е сред нас, тъй като е в чужбина. Но мисля, че министерството е достатъчно добре представено.

Като всяко човешко творение и Законът за правната помощ в продължение на повече от година работа показва част от своите несъвършенства. Знаете, че законът беше приет много набързо, като голяма част от законите. Ние всички тук в тази зала сме юристи и изпитваме на гърба си несъвършенствата на тези приети много набързо закони с оглед сроковете, които бяха поставени на държавата във връзка с членството ни в Европейския съюз. Затова сега, въпреки че сме държава-членка, аз казвам, че в правната сфера има още много, много работа да се върши, защото беше загърбен — открито трябва да си кажем — систематичният подход в правото, голяма част от законите вече

действат и показват своите несъвършенства, така че ние имаме за задача да усъвършенстваме нормите, които вече работят и бяха приети толкова набързо.

Така че това е една много важна и нелека задача пред всички представители на юридическите гилдии. И в тази връзка след година и половина работа на Закона за правната помощ в министерството беше формирана работна група, която да изглади неговите несъвършенства.

Знаете, че закони и подзаконовни актове бяха приети с активното съдействие на адвокатурата в България, за което искам да благодаря на всички колеги, които взеха толкова активно участие в подготовката на Закона за правната помощ. И сега разчитаме на активното съдействие на адвокатурата, която на практика прилага закона година и половина, за да можем да направим нормите по-съвършени.

Ще дам възможност на г-н Сергей Янков да отговори по-подробно за несъвършенствата в закона, тъй като аз като заместник-министър наблюдавам работата на Бюрото за правна помощ, но не работя пряко по прилагането на закона. Искам да ви кажа, колеги, че ако някои от вас си спомнят, когато Законът за правната помощ влезе в сила, имаше едни много големи тревоги за това дали средствата, които държавата тогава е отделила — ако си спомняте, те бяха три милиона и половина за правна помощ — ще стигнат за първата година. Средствата не само стигнаха, както знаете, а за тази година вече са увеличени. Това са средства, които се усвояват от адвокатурата.

И освен това искам да благодаря на всички колеги адвокати, на техните организации, на техните структури, защото още когато няхаме яснота по бюджета, адвокатите ясно заявиха, че те ще оказват правна помощ, защото са наясно с обстоятелството, че държавата ще разплати техния труд. Затова още веднъж искам да ви благодаря за заявената още тогава ясна и категорична воля, че въпреки организационните неудачи, адвокатурата ще оказва правна помощ на гражданите, които се нуждаят от нея.

Нашата цел е средствата за правна помощ ежегодно да се увеличават — вие знаете, че тази година те са повече от миналата година, догодина ще бъдат повече от тази година. Но за да можем ние да защитаваме това наше искане пред Министерството на финансите, ние трябва да докажем, че администрираме добре тези средства и те не потъват като пясък във вода. Затова, знаете, че и самото Бюро за правна помощ подлежи на одит от Сметната палата.

Тук, в разговорите, преди да започнем днешната конференция, колеги споделиха, че наистина има още неудачи, свързани със стиковането в отношенията между съда, адвокатурата, Бюрото за правна помощ. Но в края на краищата аз считам, че ние всички сме достатъчно отговорни хора и ще намерим най-добрите решения, които да работят преди всичко за българските граждани. Защото законът не е на адвокатите, той не е и на Бюрото за правна помощ. Законът има за цел да осигури правна защита на българските граждани, които не могат да си я позволят.

Няма да говоря повече, колеги, за да не ви отегчавам. Искам още веднъж да ви приветствам за днешната конференция, да ви благодаря за това, че ме поканихте да участвам в нея, и да ви пожелаая ползотворна работа, като оставам убедена, че днес тук, на този форум, ще се намерят най-добрите решения.

Благодаря. *(Ръкопляскания.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Благодаря на госпожа Сапунджиева.

Колега Янков, ако имате встъпителни думи, ще Ви дам думата и на Вас. Нямате засега.

Колеги, да започнем нашата работа. Ще ви помоля само при вземане на думата да се представяте — за протокола, от коя колегия сте, съответно длъжността.

ДАНИЕЛА ДОКОВСКА:

Може ли да кажа нещо?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Заповядайте, колега Доковска.

ДАНИЕЛА ДОКОВСКА:

Аз мисля, че беше уместно колегата Янков да каже какви са мотивите за промени в закона. Някой трябва да ни каже защо се предлага това.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Колега Янков, мисля, че колегата Доковска Ви подкани все пак да направите няколко встъпителни думи.

СЕРГЕЙ ЯНКОВ:

Уважаеми колеги,

Позволете ми и аз на свой ред да ви приветствам.

Благодаря на господин Марковски за дадената ми възможност да участвам във вашия форум.

Надявам се, всички ще се съгласите с мен, че през тази една година и няколко месеца, откакто законът действа, се направи немалко за въвеждането му в действие, направи се немалко за навременното плащане на адвокатските възнаграждения по служебните заштити, направи се немалко за укрепване на взаимодействието между министерството, Националното бюро, адвокатските колегии и съответните техни членове. Но така или иначе, в процеса на прилагането на закона бяха констатирани редица несъвършенства на закона, които затрудняваха нашата работа.

САБРИЕ САПУНДЖИЕВА:

Господин Янков, само ако ми позволите да се намеся, аз понеже говорех с господин Марковски...

Така, както госпожа Доковска постави въпроса, считам, че е некоректно.

Значи, колеги, аз получих една покана, на която пише, че темата на съвещанието е: „Възникнали проблеми и правни непълноти при приложението на Закона за правната помощ и необходимостта от изменение и допълнение на закона, както и становища на адвокатските съвети по обсъждания в Министерството на правосъдието проект за изменение и допълнение на Закона за правната помощ“. Никъде дори в поканата не беше каза-

но, че Министерството на правосъдието има да изнася доклади, че то ще занимава адвокатите. И този наш акт е публичен — законопроектът за изменение и допълнение на Закона за правната помощ. Колегите, тримата представители на адвокатурата в Националното бюро за правна помощ, разполагат с мотивите и с проекта на законопроекта за изменение и допълнение. И ако дебатът ще тръгне в тази посока... Аз очаквах в папките на всички тук да бъдат мотивите, заедно с проекта за изменение и допълнение. Ако смятате в тази посока да водим дебата, тъй като организатор е Висшият адвокатски съвет... Ние тук сме гости, трябваше да бъдем информирани тогава, че ще вземаме отношение по конкретни теми и ще ги дебатирате по този начин. Ние дойдохме тук, за да чуем това, което българската адвокатура е срещнала в продължение на една година и половина при приложението на Закона за правната помощ, за да можем да го отразим.

Благодаря ви.

ДАНИЕЛА ДОКОВСКА:

Мога ли да поясня нещо?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Заповядайте, госпожо Доковска.

ДАНИЕЛА ДОКОВСКА:

Аз съжалявам, колега Сапунджиева, ако некоректно е прозвучала моята молба председателят на Националното бюро да каже какви са мотивите за промените. Това не е предложение на Министерството на правосъдието. Националното бюро е независим орган. Така че въпросът не беше към Вас.

Второ, колегата Янков не каза, че е затруднен. Аз се надявам, че той знае мотивите.

И трето, разбира се, ако не иска да ги каже, ще започнем дебата. Не беше към Вас предложението. Мисля, че Националното бюро е действително независим орган.

САБРИЕ САПУНДЖИЕВА:

Госпожо Доковска, аз мисля, че ние сме тук, за да чуем какво българската адвокатура счита, че пречи и че не е добро, за да го отразим в законопроекта. Аз не мисля, че най-важно е да се дебатират мотивите. Мотивите са един писмен акт, който всеки може да изчете. И ако ние трябваше да започнем да ги дебатирате, в такъв смисъл се изказах, аз очаквах в папките на всеки тук те да бъдат сложени и да бъде сложен законопроектът за изменение и допълнение и тогава да започнем текст по текст да ги коментираме.

ДАНИЕЛА ДОКОВСКА:

Не знам защо прекъснахте господин Янков, но аз не настоявам за нищо, това беше само една идея.

ТРАЯН МАРКОВСКИ:

Колеги,

Самият факт, че в самото начало започваме с малко повече емоция, свидетелства, че като всяко начало и това е трудно, има много проблеми. Действително нещата нека да се движат така, както сме ги заложили в обявената тема на съвещанието. От само себе си идва и този момент — да се дебатира. За да стигнем до него, трябва да разгледаме другите въпроси — за проблемите, които са възникнали, за необходимостта от изменения (дали има или няма такава необходимост), нашата гледна точка, разбира се, и становище на съветите по обсъжданията в министерството.

Нашата цел е именно да се чуе гласът на българската адвокатура, която е несъмнено стълбът за прилагането на закона. Факт е, че се обсъждат промени, да се чуят вашите виждания, колеги, по места — от най-малката до най-голямата колегия, доколко тези промени биха били удачни, защото несъмнено законът е приет набързо и бе прекрояван в последния момент. Възникват дефекти, с които всеки един от вас се сблъсква, които дефекти именно ще обусловят необходимостта от промяна на този закон. Именно това е темата на дебата, за да достигнем до виждането на адвокатурата — необходими ли са въобще промени, какви да бъдат тези промени. И най-накрая, онова, което предлага законопроектът. Защото законопроектът в този си вид не е една даденост и не е окончателното решение. Той тепърва ще бъде дебатирани и затова е поканен министърът на правосъдието, в случая — неговият първи заместник, за да чуе и нашите аргументи. Работата предстои, ние имаме трима представители там, изключително авторитетни колеги — председателят на Софийската адвокатска колегия, председателят на Контролния съвет и бивш председател на Пловдивската адвокатска колегия, членът на Националното бюро за правна помощ колегата Стефан Ботев. Целта на днешната конференция е да си кажем в очите кривиците на закона — така както ние ги усещаме, и да очертаем виждането на адвокатурата, което да бъде отстоявано от нашите представители в бюрото.

Аз мисля, че по пътя именно на дебата, на излагането на аргументите, ще се извърви пътят докрай. Е, има едно предаване, което върви всяка събота по едно интересно радио — „Дарик“, в него има една фраза, която ми харесва и я приемам — „Когато свършат аргументите, остава позицията“. Дано да стигнем и до този момент.

Проблемите са много, не са един и два. Напрежението, което съпътства самия старт на закона, беше отчетено — че благодарение именно на нашата готовност при липса на подзаконова регламентация ние стартирахме защитата, за да не компрометираме България.

В хода на работата започваха да се наместват някои проблеми, да изплуват други. Това е целта на дебата. Ние не търсим конфронтация, ние търсим от името на българската адвокатура нейното виждане, което да бъде отстоявано при дебатиранияте промени в Закона за правната помощ.

Що се отнася до председателя на бюрото господин Янков, той е тук, защото той представлява тази институция, той я председателства, носи и голямата отговорност като председател за нейното действие в публичното пространство. Така или иначе, съществува напрежение. Нека тук да ги разгледаме тези неща, да си кажем кривиците — вероятно

и ние имаме такива, вероятно и в бюрото има такива, и нека да се обосновем с аргументи.

СЕРГЕЙ ЯНКОВ:

Колеги,

Трябва да ви кажа, че аз също като министерството съм получил същата покана и възприемам участието на председателя на Националното бюро като гост, който би следвало да чуе вашите аргументи. И не мисля, че този форум би трябвало да се превърща в дебат между министерството, Националното бюро, от една страна, и адвокатурата — от друга страна. Според мен не би следвало дебатът в работната група да бъде пренесен на едно такова високо ниво. Тази конференция според мен има по-скоро теоретичен характер — да изясни правните проблеми, които съществуват, и да изведе предложенията, които адвокатурата има към работната група.

Но така или иначе поставен, въпросът на колегата Доковска пренася дебата на плоскост работна група, и аз, без да изпадам в подробности, ще маркирам само с няколко изречения мотивите, които са били залегнали в началото при процеса на разработката на промените в закона. В никакъв случай обаче нямам намерение да се оправдавам или да аргументирам защо Националното бюро или министерството е подготвило тези мотиви. Те са само за ваше сведение и оттук нататък бихме искали ние като гости да чуем вашето становище по празнотите в закона и това, което адвокатурата предлага.

Да се върнем на началната тема — за мотивите. Както започнах моето изложение, констатира се, че законът има редица недостатъци и пропуски, което, надявам се, вие ще се съгласите с мен, че е така. Констатира се, че в процеса на прилагане не всичко върви гладко. Именно това е бил основният мотив, който ръководеше Националното бюро при инициране на промените в закона. Все пак, съгласете се, че Националното бюро като независим държавен орган, натоварен с цялостната организация, контрол и прилагане на закона, въобще осъществяване на реформата в правната помощ, е именно този орган, който би следвало и е нормално той да иницира някакви действия, някакви активности, които да допринесат за подобряване на работата в тази насока.

От друга страна, в процеса на прилагането на закона ние бяхме наблюдавани, както сега е модерно да се казва, имаше върху нас мониторинг от страна на нашите европейски партньори. Още преди да започне да действа законът, по един туининг-барпроект, където има компонент правна помощ, бяха разработени редица стъпки за приложението и при приключване на този проект бяха направени съответните изводи, констатации, изводи и препоръки за промяна в тази насока. Една от препоръките е да се създадат „регионални бюра“ — там е казано „франкофиси“ или „изнесени офиси“, буквално го казвам от превод от английски, — които да бъдат първоначалните органи, които да поемат проблемите по места в съответните региони на страната.

По отношение на прилагането на закона беше констатирано също така, че гражданите са значително затруднени в комуникациите с Националното бюро, имайки предвид, че структурата е само в София, а ние работим предимно със социално слабите слоеве на населението, които нямат съответната нито грамотност, нито материална възможност,

нито познание да комуникират със съвременните средства на информатиката и комуникациите. Оказа се, че редица граждани срещат големи затруднения да изложат проблемите си в Националното бюро, имайки предвид, че законът не обхваща само служебните защити по процесуалното представителство, а и съществува чл. 21, т. 1 и т. 2, където помощта, която държавата трябва да окаже, е възложена пряко на Националното бюро. И когато даден гражданин има проблем, преди въобще да бъде заведено дело, преди той да знае към кого да се обърне, преди той да получи някаква консултация по въпроса, той се обръща към нас. Когато това е един гражданин, който е социално слаб, който е инвалид, който няма средства, който не разполага с компютър, който не разполага с телефон и т.н. — няма защо да изброявам, трябва да дойде до София, за да изложи проблема си и да напише една молба, която той сам я пише, защото няма кой да му помогне, и я изпраща по пощата. И в тази молба съвсем неграмотно и с пет реда се опитва да си обясни проблема и ние трябва да водим с него кореспонденция какво трябва да изложи, какви документи трябва да представи и т.н. Съгласете се, че това значително затруднява една голяма част от социално слабите слоеве на населението в България.

Това беше мотивът, другият, основен, който ръководеше бюрото в желанието му да приближи правната помощ пряко до хората. Защото основният принцип на този закон е равен и лесен достъп до правосъдието.

На следващо място, имаше редица чисто технически пропуски — има ги все още, които вие много добре знаете и няма защо сега да ги изброяваме в закона.

На четвърто място, се оказва, че комуникацията и задълженията, както са разписани в закона, не осигуряват ефективна работа. Оказа се, че за съжаление част от адвокатските съвети не изпълняват достатъчно прецизно и със съответната отговорност задълженията си — не искам да засягам никого, нито да хваля никого... *(Реакция в залата, оживление.)*

АНЖЕЛА МИЛЕВА:

Имена, имена, кой, къде, кои колегии?

СЕРГЕЙ ЯНКОВ:

Колеги, както казах в началото, тази конференция е теоретична и иска да даде, надявам се, правните аргументи за промените в закона, така както ги виждате вие. Като гост аз не искам да превръщам събранието в едно обикновено работно съвещание. Не възнамерявам да отговарям на всеки конкретен въпрос, зададен от всеки участник в тази зала. Аз казвам принципно как стоят нещата, какво е виждането на ръководството на Националното бюро. Има съвети, които работят много добре, има и съвети, които не работят толкова добре. Нито ще посочвам тези, с които работим отлично и нямаме никакви забележки, нито ще посоча тези, към които имаме забележки. Но принципно е, че част от адвокатските съвети се проявяват като един регистратор и пощенска кутия между членовете на адвокатските колегии и Националното бюро. И в процеса на работата Националното бюро срещаше и продължава да среща значителни затруднения при проверката на отчетите. Изгуби маса време да ги проверява основно и изцяло. Нещо, което по принцип би трябвало да извършат адвокатските съвети по места.

Това беше другият аргумент, който мотивира Националното бюро да предложи промяната в закона, която най-много ви вълнува и за която, предполагам, е основният проблем в тази инициатива за промяна на закона.

Това са накратко мотивите, които са ръководили Националното бюро при инициране на тези промени.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Благодаря на колегата Янков за встъпителните думи.

Преди да ви дам думата, само искам да отбележа, че в процеса на обсъждането на проблемите на правната помощ, за което сме се събрали днес, част от дебата ще бъде и предложеният законопроект. Затова във всяка една папка, пред всеки един от участниците е приложен законопроектът.

Колега Недева, имате думата.

СЕРГЕЙ ЯНКОВ:

Позволявам си само да се намеся — дебатът е на форум, организиран от адвокатурата, да изложите вие вашите аргументи. Дебатът е вие да изготвите единна позиция и становище. Но аз не възприемам тази конференция като дебат между министерството, държавен орган и адвокатурата.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Колега Недева, имате думата.

ЕМИЛИЯ НЕДЕВА:

Уважаеми колеги,

В отговор на призива на нашите гости се обръщам само към вас, към колегите — представители на адвокатските колегии, с онези проблеми и въпроси, които считам, че трябва да бъдат решени.

Не мога обаче да се направя, че не съм чула встъпителните думи. Затова искам да ви кажа, че ние, когато преценяваме дали този закон трябва да бъде променен, не трябва да се интересуваме от становището на неназования партньор по туининг-проекта. Защото не съществува нито европейска директива, нито препоръка, която да ни задължава да променим закона в тази посока, в която ни се предлага. Този партньор, доколкото ми е известно, е австрийски — знам, защото аз, за разлика от председателя на Националното бюро, участвах в дебатите по приемането на закона и не съм съгласна, че той е приет набързо.

Разбира се, този закон има своите несъвършенства, но не може да се каже, че е приет набързо и е толкова несъвършен, че не работи. Доказателство за това е, че в проекта се предлага промяна само в устройството. Никъде няма предложение за подобряване на правната помощ. Законопроектът касае себеустройването на Националното бюро. Затова аз ви моля да насочим вниманието си към следните проблеми по законопроекта.

На първо място, първата опасност, която аз виждам, е при създаването на регионални структури на Националното бюро да бъде подменена основната идея на закона — че правната помощ се осъществява единствено и само от адвокатите, вписани в адвокатските колегии. Това е така, защото при обсъждането на законопроекта в работната група ни се дава за пример не нещо друго, а законодателството на Литва и новият Закон за правната помощ на Литва, който е приет през 2005 г.

С какво е характерен този закон?

Този закон е характерен с това, че първичната правна помощ там е възложена на местни органи на власт, на правни клиники, на неправителствени организации, на някакви консултантски дружества и фирми, които са изцяло изключени от системата на свободната адвокатура. Тази първична правна помощ ще се оказва на едно местно ниво и ще касае консултации и евентуално предлагане на проекти за жалби, молби и т.н.

В този модел за правна помощ обаче второто ниво се осъществява от адвокати, изцяло осъществяващи правна помощ. Това са държавните адвокати. Има възможност Националното им бюро за правна помощ или местните органи да сключват по своя преценка договори с определени свободно практикуващи адвокати. В самата Литва правната помощ заема 50% от наказателните дела. Представяте ли си какво ще стане тук, ако с тази система и по този начин 50% от работата по наказателните дела излезе извън структурите на адвокатурата? Тези правни клиники, които се състоят от студенти, тези NGO-та, които не са в рамките и в структурата на Закона за адвокатурата и стоят извън дисциплинарната отговорност, която имаме по закон, означават създаването на субекти извън българската адвокатура, които да осъществяват правна помощ. Това ние не бива по никакъв начин да допускаме.

На второ място, този законопроект цели да елиминира адвокатурата и от участие в ръководството на правната помощ. Вие виждате, че в законопроекта се предлага Националното бюро за правна помощ да увеличи състава си за сметка на намаляване представителите на Висшия адвокатски съвет. Това означава държавни органи, апаратчици, бюрократи, държавни служители да вземат решения по отношение на правната помощ и неща, които касаят ръководството, организацията на правната помощ, която се полага по закон и се осъществява от действащи адвокати.

Считам, че ние трябва сериозно да се противопоставим на подобни опити.

Не са защитени интересите на гражданите — особено на тези, които са подсъдими и обвиняеми. Защото подмяната на действащите, свободните адвокати с държавни такива (по принципа или по образа на Литва) означава да бъде манипулирана защитата по наказателни дела.

Другият обаче съществен проблем, по който мисля, че се заблуждава цялата общественост и органите, които трябва да вземат решение по изменението на закона, е в това, че бюджетните средства за осъществяване на правна помощ всъщност ще бъдат усвоени от държавните структури — от регионалните бюра, вместо да се увеличи онази част от тях, която да се предостави на адвокатите, осъществяващи правна помощ.

Какво имам предвид?

В мотивите към законопроекта се казва, че от бюджет 5 милиона лева за правна помощ 500 хиляди били тези, които се дължат на адвокатските съвети и точно тези 500

хиляди щели да стигнат за регионални бюра. Но забележете — не за целите регионални бюра, а само — пише в мотивите — за заплати на служителите на регионалните бюра.

И сега искам да ви дам пример с Пловдивската адвокатска колегия. За миналата година тя е получила по чл. 19 от Закона за правната помощ 12 358 лева. Същевременно обаче е назначила само един служител, който се занимава с правната помощ. Годишните разходи за неговата заплата плюс дължимите осигуровки са 6396 лв. Годишните разходи за пощенски услуги обаче са около 4800 лв. Така сумата става 11 196 лв. Не се включват в нея консумативните разходи, канцеларските материали, сумите за поддръжка и изменение на софтуера за служебните защити, не се включва и стойността, която е платена за самата програма. Наред с това ние нямаме капиталови разходи, тъй като използваме помещението на колегията.

И питам — на този фон как вносителите на законопроекта могат да защитят тезата си, че разходите за администрация няма да надхвърлят 10-те процента заплащане за адвокатските колегии? Техните изчисления покриват само работните заплати. Колко средства обаче ще са необходими за капиталови разходи, за издръжка, консумативи? Ще бъде ли информиран министърът на финансите за действително необходимите суми от вносителите на законопроекта, или трябва да го информираме ние, като съберем всички тези данни от всички адвокатски колегии?

Аз считам, че се прави опит да се въведе цялата общественост в заблуда по отношение на това колко евтино ще струва създаването на такива регионални бюра. Известен е вече лошият пример с друга подобна държавна структура — Комисията за защита на личните данни, която при несвършена работа изхарчи огромни пари за административен персонал и за свои собствени разходи и за администрация.

Не трябва да се забравя един друг съществен момент. Ако в момента 10-те процента се превеждат на адвокатските колегии съобразно обема правна помощ, който е осъществен през предходното тримесечие, когато се създадат регионални бюра, те ще имат еднаква издръжка, защото ще имат еднакви заплати. При всички адвокатски колегии ще има регионални бюра и те трябва да се съобразят също така с изискванията на Закона за администрацията, който определя какви дирекции, какви звена трябва да има общата администрация. Аз не знам дали вносителите на законопроекта са се съобразили, че ако ние се справяме с един служител в адвокатските съвети, ползвайки цялата си база, техните регионални структури имат определени минимални изисквания по закон. И те имат в една канцелария финансово-стопанска, правна дейност, човешки ресурси, административно обслужване. Колко ще струва всичко това, господин Янков? Колко ще струва?

Вместо да се създава подобна бюрократична машина, считаме, че средствата трябва да бъдат насочени в две насоки.

Първо — да се разшири обхватът на правната помощ, като се включат определени пунктове и определени случаи, които законът и наредбата са пропуснали. Не да се увеличават средствата за администрация, а да се увеличат случаите, при които ще бъде допустима правна помощ. Няма пречка да се мисли — и считам, че е вече крайно време за изменение на закона — за оказване на правна помощ и по търговски, и по данъчни дела в определени случаи, защото практиката го налага — търсят се особени представители и

защитници в подобни хипотези, а ние нямаме механизъм, по който от вписаните в регистъра за правна помощ адвокати да определим подобни защитници.

Второ — трябва да си въведем ефикасен и бърз режим за възстановяване на направените от адвокатата разходи.

И не на последно място — да се върви към увеличаване на възнагражденията. Защото не можем да се хвалим с това, че парите са стигнали. Те са стигнали не защото имат нужда по-малко граждани или няма толкова случаи на правна помощ, а защото се намаляват необосновано възнагражденията на колегите, които са вписани в регистъра. Не може да се скрие, че ако едни и същи адвокати към момента работят и по системата на правната помощ, и по договаряне, липсата на мотивация при правната помощ идва и от необосновано занижаваните възнаграждения, които те получават. И според мен това са насоките, в които законът трябва да бъде променен, а не в насока създаване на нови администрации.

Затова предлагам настоящата конференция да приеме следните решения.

Първо, да се противопоставим категорично на промяна на Закона за правната помощ в неговата структурна и организационна част. Трябва да се обявим категорично против създаването на регионални звена, които ще погълнат огромни суми на данъкоплатците и с това ще намалят средствата, които могат да се използват наистина за правна помощ.

Предлагам конференцията да възложи на Висшия адвокатски съвет да сезира министъра на финансите и министъра на държавната администрация с възгледа ни за необходимите средства за създаване на такива регионални бюра и за потенциалната опасност, която този законопроект крие.

Едновременно с това ми се струва, че трябва да се разгърне и медийна кампания, в която да се обясни на данъкоплатеца, че се появяват нови бюрократични звена, които не създават национален доход, а харчат за своя издръжка вече създадения.

В заключение искам да ви кажа, че в разпространено на 17 май 2007 г. писмо, подписано само от председателя на Националното бюро за правна помощ, е въведена една дълбоко погрешна теза, че Националното бюро за правна помощ отстоява преди всичко държавния интерес. За една година председателят на Националното бюро не разбра, че бюрото осъществява държавна политика в областта на правната помощ, но обектът на защита е общественият интерес и необходимостта от достъпна правна помощ. Тук общественият интерес е водещият, не държавният интерес.

Благодаря ви за вниманието. *(Ръкопляскания.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Благодаря на колегата Недева за обстойното изказване. Давам думата на председателя на Висшия адвокатски съвет.

ТРАЯН МАРКОВСКИ:

Уважаеми колеги,

Аз няма да вземам становище по тези конкретни проблеми. Но аз също имам своите виждания — говоря не в качеството си на председател на Висшия адвокатски съвет, а като един от тези 11 500 адвокати в България.

Също намирам необходимост от изменение на закона, като същевременно си давам ясна сметка, че все още в България няма налице политическа воля за това, което аз ще ви предложа.

Преди 4—5 години, когато Висшият адвокатски съвет започна упоритата си борба по изваждане на института на служебната защита от съдебната власт, ние вече имахме пред себе си образците на най-напредналите европейски държави. Там този процес се управлява единствено от адвокатурата. Вярно, те са сериозно пред нас, но аз не виждам пречка ние да започнем сега, оттук насетне да подготвяме политическата база, да подготвяме хората, които коват законите, процесът по администрирането, реализирането и отговорността за служебната защита да бъде възложен изцяло на българската адвокатура. Така е в Австрия, така е във Франция, така е и в други държави. Адвокатурата там договаря средствата на национално ниво — примерно за Австрия, за по-миналата година мога да ви кажа, Висшият адвокатски съвет договаря сумата 14 милиона евро, ако не ме лъже паметта. Получават се тези пари — как се разпределят, това не е работа на държавата. Обаче задължението на адвокатурата е да осигури на абсолютно всички в указаните от закона хипотези правна помощ. Адвокатурата носи отговорността за една високо компетентна, независима и резултатна форма на защита и всичката отговорност при провалянето на тази защита. Ето това е нещото, което пък аз предлагам. Нека да се чуе и този глас. Може би още е много рано, но не е далеч времето, когато и това ще се случи в България. Просто съм убеден, няма начин да не дойде този момент. Адвокатурата ще бъде тази, която изцяло ще ръководи този процес.

Така че няма пречка тази гледна точка да влезе като философия в едно от нашите решения, които ние ще доведем до знанието на Министерството на правосъдието при работата по този проект.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Благодаря на колегата Марковски.

Колега Ценова, заповядайте.

НАТАЛИЯ ЦЕНОВА:

Благодаря.

Уважаеми господин председател,

Уважаема госпожо заместник-министър,

Уважаеми господин председател на Националното бюро за правна помощ,

Аз ще си позволя пред всички вас, уважаеми колеги, да споделя становището на Софийския адвокатски съвет, което изцяло кореспондира и с моето лично виждане.

На първо място, нека да стане ясно, че българската адвокатура изпълнява и прилага Закона за правната помощ, който действа от година и пет месеца, още в началото на 1991 г. За нас това не е чужда дейност. Тогава действаше чл. 21, ал. 2 от Закона за адвокатурата, който от 29 юни 2004 г. е чл. 44, ал. 2. Тоест това, което визира сега действащият Закон за правната помощ, ние го вършихме — с тази разлика, че част от българската магистратура си позволи да твърди, че Законът за адвокатурата е някъде ниско долу в йерархията на нормативните актове.

Борбата безспорно беше сериозна и немалко председатели до влизането на Закона за правната помощ в сила бяха глобявани — имам предвид и колегата Недева, в рамките на 3, 4 до 5000 лева.

Законът за правната помощ е един добър закон и ние го чакахме по много причини, които са известни и аз няма да се спирам на тях. Но основната е — това го каза и председателят на Висшия адвокатски съвет — че чрез него парите излязоха на светло.

Прав е господин Янков, че в процеса на прилагане на закона се видяха доста негови несъвършенства. Нормално е един нов закон, непознат до момента за България, да има кусури. Но моят въпрос е: защо те трябва да бъдат стоварени с цялата си сила върху българската адвокатура? Ако част от нас, от адвокатските съвети, има някаква вина, може ли тя да породи такава радикална промяна на закона, каквато ни се предлага със законопроекта?

В самите мотиви на няколко страници има цитирани цифри, с които Софийският адвокатски съвет не е съгласен, те са неточни. При нас има други цифри, за верността на които аз гарантирам.

Безспорно този закон търпи промяна. Но тази промяна трябва да бъде насочена към усъвършенстването на закона. Аз в проекта не видях промяна на много важни текстове, които биха подобрили съществено работата както на адвокатските съвети, така и на Националното бюро. Няма да се спирам текст по текст, защото не тук е мястото — това е работа на работната група, в която ще изложа своите съображения и предложения. Сега само ще споделя пред вас, че се налага сериозна промяна на чл. 19 от закона, в който се казва, че адвокатските съвети получават възнаграждение. Това не е възнаграждение. Адвокатските съвети получават финансови средства по администрирането — за разходите, които те извършват. И аз предполагам, че точно тази формулировка е дала основание за препоръките на вътрешноведомствения одит — да се иска от нас да издаваме фактури, за да получаваме парите, с които да покриваме нашите разходи. Но за това малко по-късно.

Аз не мога да се съглася, че гражданите сериозно се затрудняват, когато се касае за правна помощ по чл. 21, т. 1 и т. 2. Първо, защото ние не знаем какъв е броят на тези граждани от цяла България, които са се обърнали за отчетния период на 2006 г. към Националното бюро. И аз много бих искала да го чуя. Може да са 50, може да са 100. Коя е причината адвокатският съвет да не окаже съответното съдействие на място на тези граждани? И това сериозно основание ли е да се създават регионални бюра под каквото и да било наименование?

Тук ще кажа, че това, което се предлага — създаването на регионални бюра, го няма никъде в Европа, с изключение на държавите, в които адвокатурата е единна — как-

то е в Холандия и, още по-близо до нас — в Македония. Там нямат, както при нас, 27 адвокатски колегии и е нормално там да се създадат такива структури. Оправдано ли е и държавническо ли е мисленето — аз казвам, не е! — да се създават паралелни структури? Кой по-добре може да разбере и да оцени адвокатския труд от самите адвокати?

Аз нямам нищо против колегите юрисконсулти, които ще бъдат назначени евентуално в тези регионални бюра, но те са много далеч от нашата работа. И не виждам нищо сериозно, което да ни убеди, че се налага такава радикална промяна. Това, което ни се предлага, не е нито духът, нито философията на закона.

Твърди се в изказването на господин Янков — може би той е прав отчасти, но в никакъв случай не на 100% — че адвокатските съвети не изпълнявали задълженията си. Преди да упрекнем адвокатските съвети, ще задам въпрос към господин Янков — дали Националното бюро за правна помощ изпълнява своите задължения така, както са му вменени в сега действащия закон?

Едно от съществените задължения на Националното бюро е повишаването на професионалната подготовка на колегите, вписани в Националния регистър. До момента по-не на мен не ми е известно в тази насока нещо да е направено. Най-лесно е да бъдем упреквани и взаимно да се упрекваме.

Ето защо аз апелирам и директно към господин Янков — не е необходима конфронтация, не е необходим чиновническият тон (за да не кажа, че той е напълно излишен), защото адвокатът — освен че упражнява свободна професия, е и свободно мислещ човек, не е свикнал да има началници. Ние сме свикнали да решаваме проблемите, които стоят пред нас, или в съдебната зала, или по пътя на диалога. И ако до момента сме имали недоразумения, спорове, дори някой път и конфликти, аз считам, че няма никаква пречка нещата да се решат по пътя на диалога на съвместни срещи. Няма нищо лошо в това, когато има проблем, аз да се обърна към председателя на Националното бюро, както и той към мен, за да могат проблемите да бъдат решени.

Но в никакъв случай, уважаеми колеги, адвокатският съвет в София не може да приеме и не приема варианта за промени в закона, който ни е предложен. Той е лишен от разум. Няма място за чиновническа структура — защото аз не виждам друг механизъм на работа на тези регионални бюра, освен чиновническият механизъм. Ако администрирането на правната помощ излезе извън адвокатските съвети, не само че няма да се предотврати корупцията — тя ще нарасне. Ние упражняваме адвокатската професия единствено за защита на правата и законните интереси на гражданите, когато те са накърнени. Не е целта да откриваме нови работни места. Това не е работа на адвокатурата. Държавата, ако иска, има други механизми да си открие работни места и да намали безработицата.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Благодаря на колегата Ценова. Има думата колегата Доковска.

ДАНИЕЛА ДОКОВСКА:

Уважаеми колеги,

Аз взех в началото една реплика, която, изглежда, не беше разбрана правилно и сега много ще внимавам да се изразявам ясно.

Искам да изкажа становището си по законопроекта не само като адвокат. Аз съм от хората, които участваха в изготвянето на този закон. И мога да ви уверя, уважаеми колеги, че малко закони бяха подготвени с такава голяма прецизност.

Законът може би беше приет набързо от Народното събрание, но той беше много дълго работен, няколко години. Имаше пилотен проект във Велико Търново, имаше експертен съвет, имаше засилено участие на Министерството на правосъдието в лицето на заместник-министър Тачева. Участваха чудесни експерти от българска страна и от чужбина. Сред експертите например беше професор Екатерина Трендафилова, сега съдия в Международния съд в Хага. Проучихме опита на повечето европейски държави. Съпоставихме опита на държавите от континенталната и англосаксонската система. Много усърдно се работеше и нашият труд получи високата оценка на европейските ни партньори.

Защо не бях добре разбрана в началото? Аз попитах колегата Янков защо, защо се правят тези промени. Не питах за мотивите, които излагат министерството или Националното бюро за правна помощ. Не говоря за тези мотиви, които на мен лично ми звучат формално. Аз питам каква — каква е емпириката, въз основа на каква емпирика се предлага промяна на закона? Защото законът е средство за научно управление на обществените процеси. Той трябва да се прави на основата на някаква емпирика. Тези фрази — че има недостатъци в закона, не вършат работа. Трябва да се каже: има в закона еди-какъв си недостатък и ние предлагаме този недостатък да се коригира с такава норма. Тази норма не е съвършена, искаме тя да стане по-съвършена по този начин и т.н.

Истина е, че когато Министерският съвет внесе законопроекта в Народното събрание, той беше много по-обстоятелствен. В Народното събрание се намесиха, включително и наши колеги — депутати, но по мое виждане — може и да съм пристрастна, не допринесоха за усъвършенстване на закона, а, струва ми се, осакатиха някои неща. Въпреки това аз мисля, че се получи един добър закон.

В резултат на бързината, с която се правеха промените в Народното събрание, в закона се получиха някои празноти. Аз имах очакване, че Националното бюро за правна помощ ще даде някакви тълкувания, за да може да тръгнат нещата, но това не стана. Няма значение, това не бива да се вменява във вина на Националното бюро за правна помощ, защото трябваше законодателят да изчисти всички проблеми. Затова аз не бих възразила, ако на нас ни се предложи един проект за промяна на конкретни правни норми, за да бъдат те усъвършенствани по определен начин. Не е такъв случаят обаче. Не е такъв случаят.

Аз мога да ви кажа, уважаеми колеги, от каква концепция изходи тогава съставът, който пишеше закона. Концепцията беше Националното бюро за правна помощ да бъде доминирано от представители на Висшия адвокатски съвет. Защото защитата се осъществява от адвокатите. Разбира се, такава беше политическата воля и ние облякохме в правни норми тази политическа воля. Политическата воля на предишното правителство беше

адвокатурата да доминира в Националното бюро за правна помощ и това се вижда от броя на участниците в него — трима адвокати и двама държавни служители.

Освен това концепцията на закона беше контролът по работата и отчетността да се извършва от адвокатските съвети. Защото те са тези, които познават адвокатите, те са тези, които познават адвокатската работа, те са най-близко до правната помощ, те са тези, които реално я осъществяват. И затова така се направи законът.

Сега Националното бюро за правна помощ казва — проявиха се недостатъци в работата на закона, някои адвокатски съвети правели не знам какво... И какво се предлага? Предлага се, уважаеми колеги, нова концепция. Под прикритието на идеята за разширяване на състава на бюрото и създаване на регионални структури се променя изцяло духът на закона.

Сега се предлага да има трима адвокати и четирима чиновници, държавни служители. Тоест представителите на адвокатурата не могат да доминират при вземането на решения, свързани с правната помощ.

И второ, предлагат се регионални бюра, които да одържавят отчетността и контрола над правната помощ и да изместят изцяло адвокатските съвети. Аз мисля, че това трябваше да ни се каже честно. Нямахме смисъл да се пишат други неща...

Ако правителството има друга политическа воля и иска да измести адвокатурата от правната помощ, трябва да го каже. Ние, адвокатурата, ще изразим становището си, но нека да знаем ясно мотивите. Аз затова попитах — защо?

Защо например трябва да се разшири съставът на Националното бюро за правна помощ? Не се ли справят петимата членове с тази работа? Ако не се справят, въпросът личностен ли е или не е? Ако е личностен, защо не махнем тези, които не се справят? Ако не е личностен, а трябва още двама души, за какво са те? С какво тяхното участие ще подобри работата на Националното бюро за правна помощ? Каква е потребността от представител на Министерството на труда и социалната политика? Аз лично смятам, че няма нужда от такова разширяване, то не е и мотивирано.

В крайна сметка, аз се безпокоя, че Националното бюро за правна помощ, предлагайки един такъв проект, всъщност подменя политическата воля, с която е съставен законът. Затова аз апелирам да ни се каже ясно — има ли такава идея на правителството да се отстрани адвокатурата от процесите на регулиране на безплатната правна помощ? Ако няма такава идея, значи Националното бюро за правна помощ се конфронтира със закона по един неоправдан начин.

За регионалните бюра. Тази идея не е нова. Националното бюро за правна помощ, в което има и трима наши представители, не е измислило идеята за регионалните бюра. Тя беше много сериозно обсъждана, когато се правеше законът. И се прецени, че тези бюра са излишни. Първо, защото адвокатските съвети имат опит в администриране на тази работа. Второ — вече казах — има много, много съображения тъкмо адвокатските съвети да се занимават с това. И трето — регионалните бюра струват много скъпо, уважаеми колеги.

Когато обсъждаме един законопроект като този, аз смятам, че трябва да мислим за две неща — за правата на гражданите, които този закон е призван да защитава, и за парите на данъкоплатците, каквито сме всички ние. Създаването на регионални бюра означава

Националното бюро да се разшири по състав, да се намерят сгради на регионалните структури... Сега министерството се затруднява да намери сгради за административните съдилища. Много пъти у нас така се внасят законопроекти и се правят закони — дайте да направим съдилищата, после ще им търсим места! Дайте да направим регионални структури, после ще им търсим места! Къде ще ги слагат? аз твърдя, че това, което пише в мотивите на законопроекта, не е вярно. Не е вярно, че парите, които се плащат на адвокатските съвети, ще бъдат достатъчни за работата и функционирането на регионалните бюро. Това не е истина. И веднъж споделих мимоходом това с колегата Сапунджиева.

Защото адвокатските съвети не успяват дори да покрият разходите си с тези пари. Ние не целим адвокатските съвети да се занимават с правната помощ, за да получават те парите. Всички адвокатски съвети знаят, че това са смешни суми. Те са смешни не защото са малко, а защото покриват само разходите по администриране на тази дейност. И пише в мотивите — аз говоря за тези общи, формални мотиви — че те щели да покрият заплатите. Само заплати ли имат тези чиновници? Нали ние, данкоплатците, ще им плащаме телефоните, оборудването, отопление, осветление... Тези пари ще се плащат от данкоплатците и най-вероятно ще накрънят бюджета на Бюрото за правна помощ в сегашния му вид.

И има и една друга заблуда, на която не бива да се поддаваме. Парите били стигнали. Тези пари са стигнали, защото Националното бюро за правна помощ не изпълни ангажимента, който Законът за правната помощ му възлага — да индивидуализира възнагражденията на колегите, които се явяват по тези дела. Цяла година Националното бюро за правна помощ плащаше минимални суми на колегите. Ние питахме нашите представители — какво правите? Защо го правите? Цяла година плащаха минимални възнаграждения за явяването на колегите по тежки дела. Това, че парите останаха, се дължи на недоплащането на хонорарите на колегите.

Разбира се, аз допускам, че е възможно през първата година да се направят някакви неверни пресмятания, да станат грешки в прогнозите. Допускам, че е възможно Националното бюро да е задържало парите, защото се е страхувало, че няма да стигнат, и т.н., и т.н. Първата година може да има всякакви грешки. аз също така много добре знам, че ако има недостатъци в работата на Националното бюро, то ние имаме там и наши представители, които трябва да държим отговорни за тези недостатъци.

Мисля обаче, че трябва да разграничим нещата днес. Дали ни харесва работата на Националното бюро и дали се върши добре работата, е един въпрос. Друг е въпросът как се отнасяме към този законопроект. аз твърдя, че този законопроект не отговаря на нуждите на ежедневната работа. Има действително норми, които трябва да се усъвършенстват. Има неща, които трябва да се направят за подобряване на правната помощ. Има неща, които трябва да се вменят в задължение на Националното бюро — например във връзка с квалификацията на адвокатите, които се явяват по тези дела. Защото ние имаме високи очаквания към Националното бюро за повишаване на квалификацията на колегите. А какво се оказва? Само в Пловдивската адвокатска колегия — три пъти, и в Софийската адвокатска колегия — два пъти, се проведеха сериозни семинари за подготовка на служебните защитници. Другаде колегиите не проявиха такава инициатива, а Националното бюро пък — въобще.

Пак казвам, бих искала да разграничим нещата. Недостатъките в работата на Бюрото за правна помощ се дължат и на нашите представители и не мисля, че това е тема на днешното обсъждане. Но недостатъкът на този законопроект е, че от него няма нужда и че той може само да навреди на правната помощ, да я оскъпи и да я деквалифицира, вместо да поправи грешките, които съществуват в закона.

Аз действително смятам, че ние трябва да вземем решение без всякаква емоционалност. Ние трябва да изложим своите съображения аргументирано — така, както не е направено в онези мотиви. Ние трябва да се противопоставим, като обясним защо. В много държави — отклонявам се за момент, който внася законопроект, е длъжен да даде сметката. Тук няма сметка. Тук има едно общо твърдение — ако вземем парите, които даваме на адвокатските съвети, ще платим на нашите чиновници. И ако ние целим да се противопоставим на този законопроект, трябва отлично да се мотивираме. Трябва всичко това да го обясним. Трябва да дадем и сметката. И трябва да разберем дали идеята да се измести адвокатурата, като се изолира от правната помощ, е правителствена идея, или е просто на Националното бюро. Ние трябва да знаем това, уважаеми колеги.

Благодаря ви. (*Ръкопляскания.*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Благодаря на колегата Доковска.

Колега Николов, имате думата.

ЕМИЛ НИКОЛОВ:

Уважаеми колеги, да ви се представя, аз съм председател на Разградската адвокатска колегия, секретар е Катинка Матеева. Аз съм адвокат, който има привилегията да говоря винаги това, което мисли.

Искам да изкажа огромната си благодарност на хората, които са се ангажирали със списването на този Закон за правната помощ. Този закон е изключителен, той е антикорупционен закон.

Предлагат се някакви промени. Уважаеми колеги, сега, каквото и да ви се говори, знайте, че става въпрос за страшно, страшно много пари.

Говори се, че ни предлагат проектозакон за изменение на Закона за правната помощ. Колеги, заблуждават ви. Направо ви заблуждават, да не кажа, че в момента най-нагло ви лъжат. Не се променя законът, а ви се предлага по същество нов Закон за правната помощ. Защото промените в чл. 6 и промените в чл. 11 променят канавата, променят идеята, променят духа.

Какво се цели с промяната? Цели се създаването на регионални бюра — защото адвокатските съвети били некадърни, били неспособни и не могли в момента да администрират тази работа. Някои хора още не са били юристи, когато адвокатските колегии вършеха тази функция.

Господин Янков... той не е в залата, но аз след това ще му задам много въпроси...

Уважаеми колеги, първо искам да ви кажа, че е една голяма измама и една голяма илюзия, че като се създадат регионални бюра, сумите ще стигнат за администрирането на тези дейности. За миналата година Националното бюро ни е изплатило 3800 лв. вместо

78 000 лв. Ако беше тук господин Янков, аз щях да му задам въпроса — с 3800 лева Вие можете ли да издържате едно регионално бюро в Разград, където се намират три районни съдилища? Ние сме направили калкулация в съвета и сме установили, че издръжката само за заплати на 5—6 чиновници, които ще следва да администрират на територията на три районни съдилища, е някъде около 30—40 хиляди лева. Не говоря за сгради, не говоря в момента за консумативи — наеми, телефони и т.н. Някой се опитва да ни лъже.

Второ, предлага се да се промени чл. 11. Пак остават трима адвокати, но вече при състав 7 души. Защо? Отново да храним администрацията.

Вярно е, че трябва да се промени законът, но за да се тръгне към промяна на един закон, той трябва малко да отлежи. Трябва му малко време. Трябва да минат поне 3—4 години, за да се наместват пластове и да се види къде са недостатъците.

Благодаря ви, колеги.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Благодаря на колегата Николов.

Предлагам да излъчим една комисия по проекторешения, които да гласуваме тук. И предлагам колегата Наталия Ценова, колегата Емилия Недева и колегата Петър Петров за тази комисия. Мисля, че трима души са достатъчни.

Съгласни ли сте, колеги, тези трима души да бъдат излъчени като комисия? (Гласове: да.) Приема се.

(Кафе пауза)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Колеги, давам думата на госпожа Сапунджиева.

САБРИЕ САПУНДЖИЕВА:

Искам да ви помоля да ме освободите, понеже имам други ангажменти и вече с един час закъснявам, но искам да ви благодаря за днешния дебат. На практика колегите, които участваха в работната група, знаят, че дебат по този законопроект за изменение и допълнение на Закона за правната помощ не се е състоял. И дебатът не се състоя затова, защото Висшият адвокатски съвет възрази и оттегли своите представители в работната група, поради което нито мотивите, нито текстовете са гледани подробно. Ние прекъснахме работата на работната група и написяхме едно писмо до Висшия адвокатски съвет с молба да участва и да посочи още представители, ако счита, че тези, които са включени в работната група, не са достатъчни и не представляват достатъчно широко интересите на адвокатурата.

Проведохме една среща на работната група в пълен състав — колегите, които участваха, знаят. На практика не дебатирахме отново текстовете. Работната група спря своята работа по решение на самата нея, защото считаме, че трябва да получим доклада на одита и доклада на Националното бюро за правна помощ, да анализираме тези два документа и тогава да преценим дали ще отидем към законодателни промени — тук колегите в разговорите изразиха лични мнения и становища, че наистина има нужда от законо-

дателни промени — или ще преинем към промени в подзаконовите нормативни актове, каквато е Наредбата за възнагражденията на адвокатския труд.

Така че искам да ви уверя, Министерството на правосъдието няма да пристъпи към промени в закона или да внесе каквито и да било промени в закона, без те да са обсъдени с адвокатурата и да сме постигнали консенсус по този въпрос.

Благодаря ви за днешния дебат. За мен беше много важен. *(Ръкопляскания.)*

Господин Марковски каза, че ще ни предостави и стенограмата, и вашите решения. За тях ще информирам и министъра на правосъдието.

Искам да пожелая отново ползотворна работа на днешния форум. Уверявам ви още веднъж — заедно ще вземем най-добрите решения.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Благодаря на госпожа Сапунджиева.

Колега Ценова, Вие искахте думата, заповядайте.

НАТАЛИЯ ЦЕНОВА:

Благодаря, господин главен секретар.

Уважаеми колеги, преди да се оттегли комисията по проекторешенията, аз искам да предложа на вашето внимание един въпрос, който е не по-малко важен.

Едва ли има колегия или адвокатски съвет, който за първото тримесечие да е получил тези 10%, които по чл. 19 от Закона за правната помощ трябва да бъдат изплатени на адвокатските съвети.

Беше предоставен на Висшия адвокатски съвет един текст, представляващ извадка от одит, който по моя информация е вътрешноведомствен одит и в който се препоръчва на адвокатските съвети да издават фактури срещу тези суми, които трябва да превежда Националното бюро.

По принцип не е проблем да се закупи един кочан фактури и да се издават фактури съгласно писмото на господин Янков. Но в този одит и в тези препоръки няма цитиран нито един закон, за да бъдем убедени, че трябва да издаваме тези фактури. Нито в Закона за счетоводството, нито в Закона за данък върху добавената стойност има такова задължение от наша страна. Говори се за предоставена услуга. Каква услуга предоставят адвокатските съвети? Никаква. След 1 януари 2007 г. вече няма два вида фактури. Дотогава имаше опростена и данъчна фактура. Сега има един вид фактури. И в тази фактура се вписват данъчният номер и БУЛСТАТ.

Аз много моля за вашето становище — за да решим има ли проблем за нас да издаваме тези фактури, има ли угроза да влезем в рамките на Закона за данък върху добавената стойност.

Въз основа на чл. 7, ал. 7 от Закона за счетоводството ние нямаме такова задължение. Моля ви за становище от адвокатските съвети — всички ние вече втори месец финансираме Националното бюро с немалки суми.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Имате думата, колеги — по въпроса, който госпожа Ценова постави, и по темата. Заповядайте, колега Недева.

ЕМИЛИЯ НЕДЕВА:

Колеги, лошото е, че указанията се дават императивно. Аз не съм наясно какъв е този вътрешноведомствен одит, който се извършва от Министерството на правосъдието. То няма никакво отношение към Националното бюро за правна помощ. Националното бюро може да бъде проверявано само от Сметната палата. Ако те си правят това, което бакалите наричат вътрешни ревизии, нас това нито ни засяга, нито ни обвързва.

Националното бюро за правна помощ не е вътрешноведомствен орган на Министерството на правосъдието. И затова считам, че ние не бива да издаваме фактури, докато не сме наясно с изискванията. Защото угрозата да подлежим на регистрация по Закона за данък върху добавената стойност е много сериозна. Ние сме сдружения, юридически лица с нестопанска цел, които възникват по силата на закона, и нямаме никакъв интерес да се регистрираме. Стопанска дейност ние не осъществяваме. Това е моето становище.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Колега Ценова, заповядайте.

НАТАЛИЯ ЦЕНОВА:

Съжалявам, колеги, че отново вземам думата, но искам да помоля нашите представители в Националното бюро да изразят отношение по този въпрос, защото виждам, че председателят на Националното бюро не е в залата.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Заповядайте, колега.

ИВО ИВАНОВ (*председател на Търговицката адвокатска колегия*):

Аз мисля, че трябва да поставим въпроса на друга плоскост — не дали е извършен одит, правилно ли е извършен и какво е решило Националното бюро. Този въпрос вече го поставяхме на заседанията на Висшия адвокатски съвет. Ние трябва да решим за себе си представлява ли това услуга, имаме ли задължения да издаваме съответни документи, води ли това след себе си съответни данъчни задължения за нас. Доколкото си спомням, когато участвах в заседание на Висшия адвокатски съвет (на ротационния принцип), се взе решение една група, в която влизаше колегата Илонка Райчинова — тоест хора, които се занимават с данъчно право, да реши този проблем. Защото въпросът е какво ще стане утре, когато данъчните органи дойдат на проверки при нас. Ако излезе, че това е оборот от независима икономическа дейност, ще дължим ДДС и тези, които не са издали фактура, ще имат много по-тежки последици от тези, които са издали фактура. Имаме специалисти, трябва те да преценят тези неща. Ако трябва, да направим справка за стано-

вицето на данъчната администрация. Но доколкото си спомням, този въпрос беше поставен във Висшия адвокатски съвет.

Благодаря.

НАТАЛИЯ ЦЕНОВА:

Само да допълня казаното от колегата Иванов. Има друга опасност, колеги — когато издаваме фактура и тя бъде приета по Закона за данък върху добавената стойност, това означава, че ние трябва да начислим и тези 20%. А Бюрото не е данъчно задължено и не е данъчно регистрирано. Какво ще стане? Значи трябва да получим 50 000 лв. и още 20%. Националното бюро как ще ги изплати? Тук е колизията. И затова аз поставих въпроса — дали фактурата е документът, който трябва да издаваме. Има и други счетоводни документи. Платежното нареждане е първичен счетоводен документ, който се издава в пет екземпляра. Петият екземпляр е потвърждение на това, че тази сума е постъпила в съответната сметка. И той се връща обратно на наредителя по платежното. Не виждам откъде идва притеснението на Националното бюро.

Благодаря.

ТРАЯН МАРКОВСКИ:

Колеги,

Очевидно въпросът има доста подвъпроси и повече от сигурно е, че ние тук можем да изтъкваме аргументи, становища, но явно няма да стигнем до волеизявление, което да породи последиците, които вие всички очаквате — да получите парите.

Беше възложено на различни хора, компетентни в материята по облагането, по одитирането, да дадат становища и всичките застъпват почти единодушно становището, че не бива да се издават фактури. Въпросът за ДДС изобщо не е стоял на вниманието на бюрото. Не е малка опасността, като се надхвърлят 50 000 лв., да се поиска регистриране на съответните адвокатски съвети по ДДС.

Според мен има различни пътища — въпросът е към кой да се насочим.

Единият е да задължим нашите представители в бюрото — а те са мнозинство, тези пари да бъдат изплатени. Това обаче не може да се получи, тъй като те формират волята, но нямат спесимена на председателя.

Вторият съвет, който ни бе подсказан, е да се допитаме до министъра на финансите или до съответните данъчни служби. Аз лично категорично ви заявявам, че това е безпредметно.

Какво имам предвид? Така или иначе, след малко ще дебатирате и въпроса за ДДС, по който трябва да вземем становище, позволете ми в рамките на няколко минути да ви запозная с развоя на събитията в тази насока след нашето годишно събрание, проведено тук преди около три месеца.

Всички делегати от страната дадоха мандат на Висшия адвокатски съвет да продължи усилията и да се бори докрай срещу въвеждането на ДДС. Знаете, че успяхме, стигнахме до Конституционния съд. И Конституционният съд за първи път застана на страната на адвокатурата и с решение № 7, макар и на процедурно основание (но това е без всякакво значение), текстът бе прогласен за противоконституционен и към днешна дата

не съществува в правния мир. Което би следвало да означава във всяка една нормална, цивилизована, правова държава, в която има върховенство на конституцията и законите, че до законовото преуреждане, ако държавната власт има намерение да извърши такова, ще важи текстът, който е бил валиден към момента на прогласяване на текста за противоконституционен.

Да, но ние не сме такава държава, за съжаление. Казвам го с всичката горчивина пред тази висока аудитория, която е призвана по конституция и по закон да отстоява правата и интересите на гражданите. Добре, че не ни чуват много хора, защото ще им настърхне косата от това, което ние, юристите, коментираме.

На 8 май, когато в „Държавен вестник“ беше обнародвано решение № 7 на Конституционния съд, се появи и акт, подписан от директора на Националната агенция по приходите госпожа Мария Мургина, с който в прав текст се разпорежда на териториалните поделения на Националната агенция по приходите, че независимо от решението, те следва да продължат да регистрират, респ. да отказват дерегистрация на тези, които са регистрирани — имам предвид нотариуси, частни съдебни изпълнители и адвокати, тъй като решението на Конституционния съд било основано на процедурно нарушение и не решавало въпроса по същество. Такъв въпиющ правен nihilизъм, такъв христоматиен пример за погазване на законността трудно може да бъде намерен в България, но това е факт. Документът се намира във всички подразделения в страната. Това е класика за извиване на ръцете на всички данъчно задължени субекти в тази държава. Това е подигравка с правото в България и със съществуващия правен ред.

Давайки си сметка за това, което е извършено — защото беше публична тайна, многократно сме го огласявали в публичното пространство, че текстът беше приет на четири четения, при брутално погазване на Конституцията, и всеки един политически немотириран съд ще прогласи неговата противоконституционност — в Министерството на финансите вече два месеца са работели по новия текст. Какъв цинизъм! Цинизъм, който намери своята материализация в заседание на Министерския съвет на 27 април. Текстът мина и на 11 май вече беше внесен от Министерския съвет в Народното събрание. Този законопроект сега е в Народното събрание и с него буквално се предлага възстановяването на прогласената за противоконституционна редакция за облагане на нашата дейност.

Човек трябва да е много заслепен от своята власт, за да иска промяна на закона, с която да се облагат определени дейности, и в същото време да пуска нормативни задължителни указания, с които да казва — този закон няма никакво значение. В момента така стоят нещата, колеги.

Отделен е въпросът на какво се позовава това прословуто писмо на госпожа Мургина. И за всеки един от вас — надявам се, че няма човек в тази зала, който да не е наясно — отново ще повтора. В директива № 6, на която се позовавах миналата година, никъде няма задължително указание за облагане на правото на защита с данък добавена стойност. Независимо от това с тази мантра извиха ръцете на парламента. Към днешна дата директива № 6 принадлежи на историята. От 1 януари 2007 г. действа директива № 112, която изобщо не предвижда такова задължение за нашата държава. Нещо повече, уважаеми колеги — има изричен текст, който позволява на държавите-членки на

Европейския съюз, които към 1 януари 2007 г. не са облагали определен вид дейности, да не ги облагат. Какво повече да приказваме? Лъжата, че това е изискване на Европейския съюз, че ако не бъде приет този текст, ще последват санкции за българската държава, е цинична, но е факт.

Затова и аз апелирам към вас днес тази конференция отново да каже своята дума. Ние отново навлизаме в битката, която проведохме миналата година — с тази разлика, че вече българското общество горе-долу е наясно с нещата, с това, че вие сте наясно с нещата, с това, че събитията се развиват в още по-благоприятна насока. Вече 4 държави са изключили облагането на тази дейност. Това са Португалия и Испания, присъединили се към Гърция и Белгия.

Това отклонение го направих във връзка с частния въпрос, който обсъждахме преди малко — дали да поискаме становище от Министерството на финансите. Ясно е какъв отговор ще ни дадат. Да ги попитаме — господо, ние ли да си носим въженцата или вие ще ни ги сложите? Това просто не може да се случи.

Аз мисля, че пътят минава през съда, ако тръгнат да съставят актове. Аз лично се съмнявам, че ще го направят, защото сами ще влязат в капана — към тези пари, които се отпускат, трябва да предвидят още 20%. Върху 5—6 милиона лева — това си е една сериозна сума. Държавата изобщо не е предвидила такива пари в бюджета. Но ако допуснем, че се опитат — пътят минава през съда. Във всички случаи съдът ще отмени този акт.

Има и трети вариант — лично аз бих могъл да сондирам становището на Сметната палата, доколкото тя би била на нивото на своята конституционно прогласена независимост, за да ни даде един обективен отговор. Но от друга страна, не мога да си обясня защо ние бягаме от полето, на което сме най-силни. Имам предвид съда. От какво се боим? За ваше сведение вчера взехме решение и вдругиден внасяме жалба срещу този пасквил на Мургина. Много странна е неговата правна природа, защото той е някакво указание, което касае само вътрешната администрация. Позоваваме се на едно решение на Конституционния съд от 1995 г., което дава една по-широка трактовка на подобен вид указания, които биха могли да породят последици в чужда правна сфера. Така или иначе ние вдругиден внасяме жалба от името на Висшия адвокатски съвет в Софийския градски административен съд.

Същевременно, надявам се, че всички в тази зала сте прочели решение № 6 на Конституционния съд от тази година, с което за съжаление не беше премахнат един ярко противоконституционен текст в сега действащия Административнопроцесуален кодекс, който задължава във всички случаи на жалба срещу административни актове да се доказва конкретният интерес. По тази причина може да се окажем в затруднено положение — да доказваме правния интерес на Висшия адвокатски съвет. Затова аз лично в качеството си на адвокат също атакувам този акт, като се надявам, че ще бъде последван и в скоро време 500—600 до 1000 жалби ще залезят съда. Ние искаме най-вече да постигнем спиране и битката да се пренесе на нивото на парламента. Парламентарният път е дълъг, но не могат да ни отнемат възможността да внесем поправката, която внесохме миналата година. В крайна сметка, ако на парламента отново му бъдат извити ръцете — всичко е възможно

в тази държава, ще стигнем отново до Конституционния съд. Това е положението, друг път няма.

Така стоят нещата към днешна дата. Аз смятам, че не бива да бягаме от полето, на което в крайна сметка ние сме най-силни — съда. Не виждам причина да бъдат издавани тези фактури, не виждам задължение изобщо адвокатските съвети да бъдат регистрирани. Адвокатските съвети не могат да бъдат регистрирани по ДДС, защото адвокатските съвети по нищо не се различават от Националното бюро за правна помощ. Това са двата органа, двата правни субекта, които извършват една и съща дейност по администриране на правната помощ. Така че няма юридическо основание тези актове да попадат в категорията на облагаеми доставки, дори и в тази обтекаема формула — икономическа дейност.

Това е моето становище, колеги. Да чуем и вашите становища и все пак да вземем едно решение, защото тези пари стоят, това са пари на адвокатските съвети, това са разходи на адвокатските съвети и тяхното естествено място е в касите на адвокатските съвети.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Заповядайте, колега.

ИЛИЯ ЛАТОВ (*секретар на Адвокатския съвет — Враца*):

Уважаеми колеги,

Позволявам си да кажа едно изречение и по основния въпрос, за който ние сме се събрали — законопроекта за изменение и допълнение на Закона за правната помощ.

Изразявам становището на адвокатския съвет, което ние предоставихме на Висшия адвокатски съвет. Нашият адвокатски съвет е категорично против този законопроект. Категорично сме против предлаганото създаване на регионални бюра. За нас това предложение не е мотивирано. Лично за мен мотивите са подигравка с нас, юристите, но това е друг въпрос.

Позволявам си да взема думата по частния въпрос, който в момента разискваме във връзка с вътрешния одит, който всъщност не е и вътрешен одит по специалните закони. Това е една проверка според мен, възложена от главния счетоводител на Министерството на правосъдието, евентуално за средствата, които са изплащани — забележете, които са изплащани за миналата година от Националното бюро на адвокатските съвети по силата на чл. 19. За мен също главният счетоводител на Министерството на правосъдието няма такива права спрямо Националното бюро за правна помощ.

Аз лично смятам, че ние — адвокатските съвети, не сме длъжни — напротив, не би трябвало да издаваме каквито и да било фактури.

В чл. 19 от Закона за правната помощ пише, че за осъществената дейност по администриране на правна помощ адвокатските съвети получават възнаграждения от бюджета. Обърнете внимание, колеги — от бюджета на Националното бюро за правна помощ. Тук според мен не става дума за някаква дейност, която ние ще изпълняваме като услуга или правна помощ. Тук неправилно е употребена думата „възнаграждения“. Тук става дума

за администриране на дейността, която с този закон е възложена на Националното бюро за правна помощ.

Отварям една скоба и давам един пример, колеги, и в качеството ми на общински съветник при Врачанския общински съвет. Общинските съвети осъществяват съответно и разплащане по делегирани от държавата държавни дейности по обучение, по охрана и т.н. За тези делегирани държавни дейности общинските съвети получават от републиканския бюджет определени суми. За тези суми, които общините получават от републиканския бюджет за разплащане на структурите на държавата по места, те не издават каквито и да било разходооправдателни документи, най-малко пък фактури. Просто с писма от Министерството на финансите общините получават тези суми и съответно финансовите специалисти ги включват в бюджета.

Определено смятам, че в случая ние се намираме в същата хипотеза. По силата на чл. 19 от Закона за правната помощ адвокатските съвети трябва да получат тези средства за текущата година. Пак правя връзка с общинските бюджети — като сумите, получени от републиканския бюджет.

Така че аз заставам на становището, което изразиха колегите Ценова и Недева, че адвокатските съвети не би следвало да издават каквито и да било фактури, а за регистрация по ДДС според мен не бива и да говорим. Просто тези суми трябва да бъдат преведени по сметките. Специално ние във Враца си открихме нарочно сметка, в която Националното бюро да превежда тези суми. До настоящия момент нямаме преведена нито една стотинка.

А иначе, за същинското осъществяване на правната помощ си позволявам да кажа като секретар на колегията — съжалявам, че господин Янков прояви, меко казано, неуважение към нас и си излезе, явно има други, по-важни задачи. Но той в качеството си на председател трябва да се разбере с тези органи по чл. 25 от закона. Освен че е Закон за правната помощ, той осигурява работата на тези органи — съд, прокуратура, дознание и т.н. Ние сме само помощници, уважаеми колеги.

И убеден съм, че въпреки всички наши финансови затруднения и липса на човешки ресурси, ние, адвокатските съвети, нормално и в крачка осъществяваме и администрираме дейността по оказване на правна помощ.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Само две думи да добавя. Много правилно колегата обърна внимание, че в никакъв случай не би могло да се говори за възнаграждение. Става въпрос за сумите, които всеки адвокатски съвет получава или би трябвало да получи по Закона за правната помощ. По същество това е фактически една компенсация, едно възстановяване на разходи, които всеки адвокатски съвет е направил във връзка с осъществяването на правната помощ. Така че тук въобще за възнаграждение не може да става дума. За характера на тези средства не може да има спор. След като това са суми, които се възстановяват, които компенсират направените разходи, дори и издаването на фактура в никакъв случай не би могло да бъде основание за регистрация на адвокатския съвет по ДДС.

ЕМИЛ НИКОЛОВ:

Една реплика. Не може да се съгласим с издаването на фактури, защото фактура се издава само в два случая — за продадени стоки и извършена услуга. Няма трето основание във фактурата, което да се впише във фактурата.

ДАНИЕЛ КОСТОВ (*Адвокатска колегия — Враца*):

Аз няма да повтарям това, което казаха предишните колеги. Във връзка със законопроекта аз предлагам в чл. 14, ал. 2 да се заложи Националното бюро да заседава два пъти месечно, а не веднъж на два месеца.

Второто нещо, което прави впечатление, е, че липсва обратна информация относно определените хонорари. Ние по принцип предлагаме максимума, но ние нямаме отчет обратно от Националното бюро за определения адвокат, осъществил правна помощ — какъв хонорар и по кое дело е одобрен. Губи се тази връзка и много пъти има реакция от страна на нашите колеги.

В самия проект има много неточности, които няма да дискутирам, тъй като по принцип ние отхвърляме този проект категорично.

Ако беше тук господин Янков, аз исках да отправя към него един въпрос. По закона той трябва да дава отчет пред Министерския съвет, председателя на Висшия адвокатски съвет и Министерството на правосъдието. Дал ли е доклад и какъв доклад е дал?

И вторият ми въпрос — към председателя на Висшия адвокатски съвет. Защо той не се е възползвал от правомощията, дадени му в чл. 14, ал. 2 от закона, да предложи господин Янков да бъде освободен, тъй като той е основният... (*Ръкопляскания.*) Разберете, аз в едно от заседанията казах — председателят трябва да си отиде. Той не може да си върши работата. И аз недоумявам защо председателят на Висшия адвокатски съвет не е излязъл с предложение. Там е казано, че по негово предложение той трябва да бъде освободен от Министерския съвет. Явно този човек не може да си върши работата. Ние тук сме изправени пред хипотезата — търсене на човек за работа, а не за работата човек. Има по-достойни хора, които биха се справили много по-добре.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Колегата Доковска иска да допълни нещо, заповядайте.

ДАНИЕЛА ДОКОВСКА:

Уважаеми колеги,

Аз бих искала да кажа няколко думи по въпроса, който постави колегата — защо председателят на Висшия адвокатски съвет не е направил предложение за смяна на господин Янков.

Председателят не може да направи такова нещо, без да има решение на Висшия адвокатски съвет. Председателят представлява Висшия адвокатски съвет и изпълнява неговата воля. А ние не можем да вземем такова решение, защото сме отговорна институция. В началото, когато се създаде Бюрото за правна помощ, хаосът беше естествен. Бюрото се създаде набързо, освен това то се съсредоточи изключително върху търсенето на сгра-

да, мисля, че и на кола — изобщо върху устройването си. И мисля, че добре се устройоха. Този въпрос си го решиха.

Ние обаче досега не сме получили отчета на бюрото. Нямаме още достъп до одита и въобще до актовете на Сметната палата. Ние не можем да си позволим да правим удари във въздуха. Ако ние решим да направим една такава сериозна крачка, която ни най-малко не е изключена, както се развиват нещата, ние трябва да имаме много сериозна аргументация пред министър-председателя. Ние нямаме засега.

Нека не забравяме, че на този етап бюрото се доминира от адвокати, които, аз вече казах, носят своята отговорност. Ние искаме да направим анализ на работата и на нашите колеги. Няколко пъти сме обсъждали на заседание на Висшия адвокатски съвет проблемите на бюрото. Не можем да си позволим да решаваме въпросите с лека ръка.

Затова аз моля да не стигаме до крайности. Не искам да си казвам личното мнение за работата на господин Янков в момента, защото не мога да се мотивирам с достатъчно факти. Трябва ние, във Висшия адвокатски съвет, да получим пълната информация, за да можем да вземем решение, което да не е атакуемо. Когато правим нещо, то трябва да е вярно и да е сигурно.

Благодаря.

ЕЛИСАВЕТА СТАНКУЛОВА (Адвокатска колегия — Видин):

Аз също считам, че за получените суми от бюрото обикновеното платежно нареждане ще е достатъчно. Самата фактура може да не бъде за бакалски стоки, а да си я направим на компютър. Там ще се съдържа думата „фактура“, ще пише, че са получени такива и такива суми, за такива и такива защити и толкова процента. И оттам нататък не може да се каже, че е нито за стока, нито за услуга. Но не това е най-важното.

Аз не знам как е в другите колегии, но Видинската колегия не е получила никакви хонорари — говоря за адвокатите, не за процента върху техните възнаграждения. До днес, за цялата година. Това също трябва да се вземе предвид при преценката какво е свършило Националното бюро.

ДИМИТЪР ПЕТРОВ (председател на Варненската адвокатска колегия):

Уважаеми колеги,

Ще бъда съвсем кратък. Съветът на Варненската адвокатска колегия разгледа внимателно проектозакона за изменение и допълнение на Закона за правната помощ. Всички членове на съвета бяхме категорични, че това изменение не е удачно. Най-вече става въпрос за две много съществени промени — за промяна на числения състав на Националното бюро за правна помощ с цел представителите на държавата да имат мнозинство. Учудващо е защо министърът на труда и социалната политика следва да определя един от членовете на бюрото.

По отношение на създаването на т.нар. регионални бюра за правна помощ — ние считаме, че това е неудачно и неуместно, тъй като, ако бъдат създадени такива бюра, те ще се занимават с една дейност, за която няма да имат елементарна представа.

Говори се за съмнения за корупционни практики. Възможно е да има субективизъм в дейността на адвокатските съвети при определяне на лицата, които осъществяват служебна защита по определени дела. Във всяка човешка дейност винаги има съмнение за

малко субективизъм. Нима обаче този субективизъм ще се премахне, ако същите тези неща се правят от служителите на регионалните бюра?

Безспорно е, че има проблеми както по самия Закон за правната помощ, както по осъществяването на тези защити, така и по координацията между Националното бюро за правна помощ и адвокатските съвети. Видите ли, прави се генерален извод, че всеки един от 15 отчета е нередовен. Ами за първа година се прилага този закон — от 1 януари 2006 г., а се оказва, че може би нередовните отчети са малко повече от 6%. Мисля, че за една дейност, която е в самото начало, този процент не е толкова висок. Още повече, че както се посочи тук, Националното бюро за правна помощ не направи абсолютно нищо за обучение, за запознаване на адвокатите, които се занимават с този род защита.

Лично аз считам, че адвокатските съвети следва да продължат за в бъдеще да си административат част от дейността, а именно — да определят лицата, които ще осъществяват служебни защити.

Има нещо, което лично аз бих предложил на вашето внимание. Дали само веднъж в годината следва да се актуализира Националният регистър за правна помощ? Мисля, че на настоящия етап това разрешение на закона е крайно неудачно. Намираме се в един съвсем начален етап на осъществяване на тази дейност. Във Варна примерно около 230 колеги са включени в Националния регистър. Една цифра, която мен лично не ме задоволява. Апелираме постоянно към колеги със сериозен житейски и професионален опит да се включат в този регистър, но голяма част от колегите се отказват, когато им кажем, че чак след 30 септември ще ги включат, а от 1 януари следващата година ще започнат евенчуално да осъществяват тази дейност.

Затова лично аз предлагам този Национален регистър да се актуализира поне два пъти на годината.

Благодаря ви.

НАТАЛИЯ ЦЕНОВА:

Не смятах да ви дотягам, но чух изказването на колегата Петров във връзка със субективизма, за който не просто се загатва, а се твърди в самите мотиви в проектозакона за изменение и допълнение на Закона за правната помощ. На мен са ми известни поне пет или шест колегии, които вече са си закупили и въвели софтуерния продукт. Първата колегия, която го направи, беше Пловдивската, може би едновременно с нея — и Софийската. Само преди месец и половина ние усъвършенствахме в София този продукт, като дадохме възможност на колегите, вписани в Националния регистър, от къщи или от кантората чрез интернет да проверяват имат ли разпределение и едва тогава да идват в адвокатския съвет. Едно изключително удобство, на което колегите от София много се зарадваха.

При този софтуерен продукт не може да има никаква намеса нито от страна на председателя, нито от страна на който и да било член на съвета. И нека Националното бюро да вземе това предвид — пак съжалявам, че господин Янков го няма, и да отчете, че никакъв субективизъм не е възможен при въвеждането на такъв софтуерен продукт. И ако те го нямат, нека да си го въведат. Имат пари.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Благодаря на колегата Ценова. Заповядайте, колега Николов.

ЕМИЛ НИКОЛОВ:

Задавам въпрос: какво ще правим с върнатите отчети? Какво ще правим с 900 върнати отчети на Софийската адвокатска колегия? Какво ще правим с всички останали в цялата страна? Какво ще правим с това, че сумите са забавени — не само по отношение на съветите, но и по отношение на адвокатите. Ние претендираме сумата и лихвата за просрочие.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Колега Николов, отговарям Ви директно за отчетите. Всички готови, добре изготвени, читави отчети ги връщате обратно в чувала и ги пращате на бюрото. Където има два, три или пет нередовни отчета, коригирате ги и на следващия ден ги изпращате на бюрото. Нищо друго не правите.

Колега Бораджиев, Вие ли искате думата?

ИВАН БОРАДЖИЕВ (*адвокат от Велико Търново, член на НБПП*):

Колеги,

На всички вече трябва да е станало ясно, че в бюрото като администрация и като начин на работа има сериозни проблеми. Аз не мога да се ангажирам с отговорност и с решение на част от тези проблеми.

Много време отделихме на проблема с фактурата, което според мен не беше необходимо. Конкретно как стоят нещата — за да изчерпим този проблем.

На 20 април извършващите одита в Министерството на правосъдието са констатирани този проблем и са поставили на председателя изрично изискване — ако няма фактура, да не извършва плащане. Проведен беше разговор по телефона с въпросната дама от Министерството на правосъдието — одита, и тя бе убедена и се съгласи да се пуснат платежните нареждания. И ние приехме решение, платежните решения бяха изготвени и подписани.

На следващия ден, на 21 април, същият този специалист от одита — съжалявам, че не мога да цитирам името, се обажда в Националното бюро и дава категорично нареждане — без фактура да не се извършва плащане. И това нещо е отразено в одита.

Какво повече да кажа по този въпрос?

Ако прочетем малко по-внимателно закона, ще видим, че в чл. 6 е казано, че министърът на правосъдието организира и координира дейността на бюрото. И по-надолу — в ал. 3, е казано, че то е второстепенен разпоредител с бюджетни средства към министъра на правосъдието. Не можем при тази законова уредба да кажем, че този одит няма никакво значение, никаква стойност и не бива да се съобразяваме с него, в това число и председателят на Националното бюро. Проблемът с фактурите не е създаден в Националното бюро.

По отношение на отчетите. Вярно е, че има отчети, които според мен лично и според моите колеги — тримата от адвокатурата, трябва да бъдат разплатени. Това са

отчети за минал период, в който не са изпращани, не са получавани указания и т.н. Има обаче отчети, които и понастоящем не отговарят на изискванията. Една от основните причини за връщане на доста от отчетите е липса на документ, удостоверяващ, че адвокатът по тази служебна защита е определен от адвокатския съвет. Не смятам за необходимо да аргументирам важността на този въпрос — адвокатът да бъде определян от адвокатския съвет. Отчети са върнати само на някои колегии. Повечето от колегиите нямат върнати отчети на такова основание.

Откъде дойде до голяма степен проблемът с върнатите отчети? От това, че много адвокати забавиха изключително много предаването на отчетите в адвокатските съвети, в резултат на което през ноември и декември, след като се намеси и Висшият адвокатски съвет, в Националното бюро постъпи огромно количество отчети. Колкото и да ви е чудно, към настоящия момент все още има, и то значим брой адвокати, които не са отчели извършена от тях правна помощ през периода май — юни — септември — октомври 2006 г.

Адвокатите не искат да си получат хонорарите, а оттам губят и адвокатските съвети. Това беше главната причина — по това нямайте съмнение — да артисат предвидените за 2006 г. средства, въпреки че на всички беше ясно, че тези 3 милиона няма да стигнат. Защо? Защото не бяха изпратени отчетите. За това, че не са разплатени някои отчети, не знам. На адвокатските съвети не е разплатено заради проблема с фактурата.

Аз ви казвам — основните недостатъци, поради които бяха върнати отчетите, са липса на искане от съда и липса на уведомителното писмо от адвокатския съвет, удостоверяващо, че определянето е минало през адвокатския съвет. В някои отчети има други пропуски, които — аз съм видял с очите си — показват някак си безотговорно отношение към документиране на извършената работа, основно от отделните адвокати.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Какви са моите впечатления, колеги? Вероятно има доста редовни отчети, по които не е извършено плащането. Но в един момент, когато в края на миналата година наистина бюрото беше затрупано с отчети, явно е, че при такъв бум на тях им трябва технологично време, за да ги обработят.

Дайте да бъдем и разумни. Аз не твърдя, че работата на бюрото е отлична и бездефектна, но ние пък трябва да отчитаме, че когато се получи едно затрупване във всяка една сфера, явно трябва време. Знаем, че и съдиите не си решават делата в срок. Така че нека възприемем това, което Иван Бораджиев каза.

ИВАН БОРАДЖИЕВ:

Използвам случая да призова новите състави на адвокатските съвети — направете една ревизия на възложената правна помощ, на адвокатите от колегията, и намерете начин, задължете ги тези колеги да си предадат отчетите. Не става дума за правна помощ, която е в процедура на довършване. Става дума за окончателно приключила дейност, включително за период отпреди една година. Защото ние от това губим пари. Аз не разбирам, не мога и не искам да разбера какви са аргументите на тези, които считат, че тази дейност не трябва да се извършва от нас.

Впрочем стигна се до абсурд, когато се затрупахме с отчети и се блокира работата — да се изпрати писмо от Националното бюро, че няма да приема отчети след 15 декември. Това е вече отказ от работа. Това не е решение на Националното бюро, а някакъв персонален административен похват.

ИЛИЯ ЛАТОВ:

Искам да попитам колко регулярно се провеждат заседанията на Националното бюро?

ИВАН БОРАДЖИЕВ:

От 3 май досега заседание на Националното бюро не е имало.

ПЕТЪР ТАНАИЦОВ (*Адвокатска колегия — Враца, председател на Контролния съвет*):

Искам да попитам тримата наши представители в Националното бюро — кой конкретно разглежда отчетите? Много колеги от Врачанската колегия се оплакват, че Националното бюро, като види, че в отчета пише „споразумение“, определя 120 лв. А че колегите са се явявали по 7—8 пъти, вложили са много време — това не го отчитат. Видят ли „споразумение“ — 120 лв.

ДАНИЕЛА МЕТОДИЕВА (*Адвокатски съвет — Перник*):

Като член на Висшия адвокатски съвет искам да кажа, че ние многократно на свои заседания сме обсъждали точно тези проблеми, които вие сега поставяте. Просто не сте присъствали, за да знаете, но председателите на колегии, които на ротационен принцип са участвали, знаят много добре, че във Висшия адвокатски съвет нашите трима представители в Националното бюро многократно са отговаряли на подобни въпроси, многократно са вземали мерки, свиквани са извънредни заседания на Националното бюро и тези въпроси винаги са били поставяни и решавани от Националното бюро.

Но не това е целта на днешното ни събиране, колеги. Тези практически въпроси по прилагането на закона, които действително показват някои негови несъвършенства, не са предмет на днешното ни обсъждане. Защото, както на всички стана ясно, предлага ни се един проектозакон за изменение и допълнение на закона, с който се цели да се измени изцяло духът на закона. Дори бих казала, че се опитват и да заобиколят Конституцията на Република България, в която е казано, че адвокатската защита за законните права и интереси на българските граждани се осъществява единствено от адвокати. Всъщност ние спонсорираме едва ли не държавата, осъществявайки дейност, преди да бъде заплатен хонорарът на конкретните служебни защитници и съответно 10-те процента — на адвокатските съвети.

Винаги сме изразявали становището, че трябва да се определят максималните хонорари. Може би трябва да се помисли за начина на определяне на възнагражденията и обратната връзка до адвокатските съвети и до конкретния колега. Така, както се изпращат — мисля, че на тримесечие — отчети до районните, окръжните и другите съдилища за сумите, които са изплатени от Националното бюро по предоставените от адвокатите отчети, така трябва по едно копие да се изпраща и на адвокатските съвети. Адвокатските

съвети за първи път научиха какви са 10-те процента, които са им били разплащани, от едни писма, които, ако не бъркам, се получиха в началото на 2007 г. Може би това е проблемът, който трябва практически да се реши.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Благодаря на Даниела Методиева.

Колеги, аз мисля, че важните неща, които ни вълнуваха и които бяха тема на тази среща, се казаха. Струва ми се, че не е редно да изпадаме в детайли.

Затова с оглед и на напредналото време ми се струва, че трябва да се ориентираме към приключване — да чуем комисията по проекторешенията. Преди това само искам да дам думата на Даниела Доковска. И, разбира се, ще дам думата, ако някой смята, че има нещо важно, глобално, съществено, което иска да каже.

ДАНИЕЛА ДОКОВСКА:

Благодаря, господин председателстващ.

Уважаеми колеги,

Аз ви моля да ме извините, че трети път вземам думата. Но мисля, че ние не сме подготвени в момента да направим цялостен анализ на работата на бюрото по причини, които вече изтъкнах. Не сме видели отчета, нямаме информация.

Поводът за днешното събиране беше този проектозакон. От една страна, аз мисля, че ние категорично бихме изразили несъгласието си с него, а от друга страна, трябва да се възползваме от повода, че има нагласа в ръководството на министерството за промени в закона и в наредбата и да направим предложения, които биха могли наистина да ги усъвършенстват.

Аз също мисля, че по-важните неща се казаха, затова предлагам да приключим обсъждането на работата на бюрото, защото не можем да го направим задълбочено.

Мисля, че трябва да подпомогнем нашите представители в работната група. Аз съм лично много удовлетворена от хората, които избрахме за работната група. Смятам, че избрахме колеги, които много добре познават работата — председателя на Софийската адвокатска колегия, бившият председател на Пловдивската адвокатска колегия. Те са от най-големите колегии в страната и в детайли са запознати с проблемите. Създали сме добър екип.

Предлагам да уточним един срок, в който адвокатските съвети да изпратят своите предложения до Висшия адвокатски съвет за стойностни промени в Закона за правната помощ и в подзаконовия акт. Да може Висшият адвокатски съвет да ги огледа, да ги редуцира, да ги връчи на работната група и нашите представители да започнат да ги отстояват. Считаю, че това би било едно добро решение в момента. Така ще се вземе мнението на адвокатските колегии и ще се знае, че нашите представители не работят на тъмно.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Благодаря, колега Доковска.

Колеги, ако някой смята, че нещо важно е пропуснал да каже, има думата, но моля кратко.

ИВАН БОРАДЖИЕВ:

Приканвам всички адвокатски съвети да вземат решение и да заплащат на участващите в администрирането на правната помощ хонорари. В много колегии това се прави. Нямайте никакво основание за притеснение. В закона е казано съвсем ясно, че тези средства са за администриране. По този начин ще предпоставим по-добро качество, ще можем да сме по-взискателни.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Колеги, мисля, че това, което трябваше да бъде казано, е казано. Виждам, че комисията е готова. От комисията кой ще докладва? Колегата Петров има думата.

ПЕТЪР ПЕТРОВ:

Комисията предлага да вземем следните решения.

1. Българската адвокатура категорично се противопоставя на предложения проектозакон за изменение и допълнение на Закона за правната помощ. Предвижданите в него структурни и организационни промени целят да изолират адвокатурата от процеса на вземане на решения и контрол върху тяхното изпълнение при предоставянето на правната помощ.

Увеличаването на числения състав на Националното бюро и създаването на регионални структури е неоправдано, подменя концепцията и духа на закона, оскъпява значително администрирането на правната помощ и е юридически и финансово необосновано.

Законопроектът не решава реалните проблеми в областта на правната помощ и не усъвършенства същата.

2. Представителите на адвокатурата в работната група по проекта за изменение на Закона за правната помощ да продължат активно дейността си за реално усъвършенстване на закона на основата на заложените в него принципи за водещата роля на адвокатурата при осъществяването на правната помощ.

3. Представителите на адвокатурата в Националното бюро за правна помощ да организират в най-кратък срок изплащането на дължимите по чл. 19 от Закона за правната помощ суми на адвокатските съвети.

4. Адвокатските съвети в едномесечен срок да изпратят до Висшия адвокатски съвет конкретни предложения за изменения в Закона за правната помощ и съответните подзаконови актове.

5. Приема следната декларация:

„Българската адвокатура изразява категорично своя протест против повторния опит за въвеждане на данък добавена стойност върху адвокатските хонорари. Отново подчертаваме, че този данък не е данък, дължим от адвокатите, а от всеки български гражданин, упражнил конституционното си право на защита. И вносителите на законопроекта не са се съобразили с факта, че вече не съществува директива № 6 на

Европейския съюз, а следва да се съобразят с изискванията на Директива № 112, която дава възможност на страните-членки, които към 1 януари 2007 г. не предвиждат такова облагане, да не го въвеждат.

Самият Закон за бюджета не допуска въвеждането на нов данък или данъчни утешения по средата на бюджетната година.

Указанията на директора на Националната агенция по приходите, дадени след обнародването решение на Конституционния съд по чл. 5 от Закона за ДДС, са в грубо противоречие с конституционните принципи и демонстрират явно неуважение към установения правов ред в Република България. Тълкуването, направено в тези указания, че адвокатската дейност е независима икономическа дейност, е израз на явно несъобразяване с нормата на чл. 134 от Конституцията на Република България, която определя адвокатската професия като конституционна дейност по защита на правата, свободите и законните интереси на гражданите.

Ние дълбоко вярваме, че законодателят ще се съобрази както с действащото европейско право, така и с решенията на Конституционния съд и ще бъде на нивото на своята отговорност“.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ РУМЕН ГАРЧЕВ:

Колеги, това са предложенията за решения, които да гласуваме на конференцията. Има ли някой нещо да добави или да предложи?

Ако няма, предлагам ви да ги гласуваме цялостно.

Който е съгласен с така предложените проекти за решения на Националната конференция, моля да гласува.

Против? — Няма.

Въздържали се? — Няма.

Решенията са приети единодушно.

Давам думата на председателя на Висшия адвокатски съвет да закрие конференцията.

ТРАЯН МАРКОВСКИ:

Уважаеми колеги,

Позволявам си от името на Висшия адвокатски съвет да изкажа нашето чувство на удовлетвореност от вашата съпричастност към проблемите на българската адвокатура и от това, че ние днес отново намерихме сили да се обединим и да продължим да вървим напред заедно в отстояване интересите на адвокатските съвети и на българската адвокатура като цяло. Убеден съм, че само така — заедно, вървейки по един общ път, ние винаги ще бъдем силни и ще защитаваме докрай и ще изпълняваме онова, което е вменила Конституцията като наше задължение.

Пожелавам на всички вас много здраве, много щастие и хубаво лято и да се поздравим с победа в парламента по Закона за данък върху добавената стойност!

А що се отнася до законопроекта за правната помощ — аз пропуснах, но мисля, че трябваше да приемем още едно решение — пътят за промяна е правната помощ да бъде администрирана изцяло от българската адвокатура. Нека и това решение да влезе, колеги,

защото това е нещо, което ще стане. Аз съм убеден — може би след три или след пет години най-много адвокатурата ще бъде тази, която ще управлява този процес.

Отново, колеги, благодаря на всички. *(Ръкопляскания.)*

Да считаме ли вашите ръкопляскания като съгласие? *(Гласове: „да, да“.)*

Благодаря още веднъж, колеги!

Обявявам конференцията за закрыта и позволете ми, уважаеми колеги, да спомена накрая, че вие тук сте първите адвокатски съвети, избрани при действието на нова правна реалност — като членове на Европейския съюз и членове на ССВ. Вие трябва да подгответе изборите на новите висши органи на адвокатурата, които ще бъдат проведени буквално след 8—9 месеца тук. Затова Висшият адвокатски съвет има идеята тази есен, на удобно за всички ви място и в удобно време, да направим още една конференция, да се обединим около бъдещото виждане за хората, които желаете да управляват адвокатурата в близките 4 години. Предполагам, че ще приемете това.

Благодаря още веднъж.

ПРАВНА КНИЖНИНА

НОВИ КНИГИ, ПОСТЪПИЛИ В БИБЛИОТЕКАТА НА ВАС

- ✓ *Бобатинов, М., Кр. Влахов.* Вещно право: Практически проблеми. С.: Сиби, 2007.
- ✓ *Ваксберг, Т.* Милошевич и Трибунальт. С.: Сиела, 2006.
- ✓ *Владимиров, И.* Право на чуждестранните инвестиции. С.: Ромина, 2007.
- ✓ *Данаилов, Г.* Психопати във властта. Русе: Ахат, 2007.
- ✓ *Дюнан, Ж., П. Пишона.* Римско право: Речник на основните термини. С.: Сиела, 2007.
- ✓ *Зиг, А., Й.-Р. Зиг.* Европа: История, личности, институции, политики, държави. С.: Дамян Яков, 2007.
- ✓ *Исаев, Б.* Психоанализата на Фройд, 3 изд. С.: Асеновци, 2007.
- ✓ *Канатова-Бучкова, В.* Нормативният административен акт. Пловдив: Екобелан, 2006.
- ✓ *Ковач, Б., Т. Роузънстийл.* Елементите на журналистиката. С.: Слънце, 2007.
- ✓ *Митев, Кр.* Освобождаващи клаузи в договорите. С.: Сиби, 2007.
- ✓ *Мръчков, В.* България в международния трудов ред. Bulgaria in International Labour Order. С.: Труд и право, 2007.
- ✓ *Наказателен кодекс.* 9 изд. С.: Сиби, 2007.
- ✓ *Общата система на ДДС в ЕС: Директива 2006/112/ЕС на Съвета от 28 ноември 2006 относно Общата система на ДДС (Европейски директиви).* С.: Икономика прес, 2007.
- ✓ *Петкова, В.* Английско-български морски речник с колокации. Варна: Стено, 2006.
- ✓ *Пиндър, Дж.* Европейският съюз: Кратко въведение. С.: Захари Стоянов, 2006.
- ✓ *Рийд, Д.* Спорът за Цион: Истинската история на ционизма. 2 прераб. изд. С.: Хелиопол, 2006.
- ✓ *Табакова, В.* Правата на човека и медиите. С.: Лик, 2006.
- ✓ *Таков, Кр.* Как се решава частноправен казус. С.: Сиби, 2007.
- ✓ *Тодоров, Т.* Международно частно право: Европейският съюз и Република България. С.: Сиби, 2007.

-
- ✓ Тодоров, Ю. Застрахователни измами в България и разкриването им. С.: Албатрос, 2007.
  - ✓ Томов, Вл. и др. Екологична сигурност. Варна: ВСУ „Черноризец Храбър“, 2007.